

ERDÉLYI LAP

3 Lei

"Otthon" Irók és Hírlapírók
MAGYARORSZÁG, VII., Erzsébet körút 9-11
BUDAPE

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 47 (1194) sz. * Csütörtök, 1936 február 27

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Véres zendülés tört ki a japán fővárosban

Megölték a miniszterelnököt és a pénzügyminisztert
A katonai párt túlzói köréből támadt
a mozgalom

Sanghaiból jelentik: A Reuter jelentése szerint a tokiói első gyalogezred három ezer embere fellázadt és hatalmába kerítette a miniszterelnökséget, a belügyminisztériumot és a rendőrfőkapitányságot. A forradalmár katonák ellen a császári testőrezredet vezényelték ki.

További jelentések szerint a zendülő katonák a külügyminisztériumot is hatalmukba kerítették és több államférfit, köztük Takahasi pénzügyminisztert, meggyilkolták. Tokióban kihírdették az ostromállapotot. Az osakai és tokiói tözsdét bezárták. A sajtóellenőrzés miatt nehéz újabb részleteket kapni.

Nankingból jelentik: A Reuter további jelentése szerint a tokiói zendülés híre nankingi körökben súlyos nyugtalanságot keltett, mert a zendülést egy magyarországi katonai akció előjátékának tekintik.

Kínai körök szerint a zendülés hátterében az van, hogy a kormányon lévő államférfiak fékezésképp kívánták hatni a túrelmen katonai vezetőkkel szemben. Ezek az államférfiak már négy év előtt is elleneztek a szovjet megtámadását, holott akkor a katonai párt éppen arra utalva sürgette a háborút, hogy akkor még a

távolkeleti szovjet haderő kezdetleges volta miatt nem tudott volna ellenállást tanúsítani. Takahasi pénzügyminiszter, akit a zendülők meggyilkoltak, élesen ellenezte a legutóbbi katonai költségvetéseket és ezzel ellenszenvesítette magát a hadsereg radikális elemei előtt. Kínai körökben attól tartanak, hogy

ha Japánban a katonai elemek ragadják magukhoz a hatalmat, Külső-Mon-góliában, Kínában, sőt Szibériában is további japán támadásokra kell elkészülni.

Az első hadosztálynak, melyhez a tokiói felkelők tartoznak, a közeljövőben Mandzsuriába kellett volna indulnia és ezért a fegyverek vaktöltését éles löszterrel cserélték ki. A mozgalom élén fiatal tiszték állnak.

Az ostromállapotot nemcsak a fővárosban, hanem egész Japánban kihírdették.

Londonból jelentik: Newyorkon keresztül érkezett Havas jelentés szerint a lázadók Okada tengernagy, miniszterelnököt, Goto földművelésügyi minisztert és Takahasi pénzügyminisztert gyilkolták meg.

A lázadók két minisztériumot és a rendőrfőnökséget kerítették hatalmukba. — Katonaszállotta meg a távbeszélő és távirda központokat

Londonból jelentik: A tokiói forradalomról érkező újabb jelentések most már világot vetnek az eseményekre. A fellázadt katonák a miniszterelnökséget, a belügyminisztériumot és a rendőrfőnökséget kerítették hatalmukba. A külügyminisztériumot elhagyták. A zendülés során — mint azt most már a japán külügyminisztérium is megerősíti, a következő személyiségeket ölték meg: Okada tengernagy, miniszterelnököt, Takahasi pénzügyminisztert, Saito tengernagyot és Goto belügyminisztert. Gwatanaba tábornokot, a katonai kiképzés főfelügyelőjét súlyosan megsebesítették. A lázadók megtámadták Makino grófit és Suzuki tábornokot is, de ezeknek sikerült elmenekülni.

Hivatalos japán körök igyekeznek a zendülésnek kisebb jelentőséget kölcsönözni.

A zendülés élén Monaka százados áll. Japánból egyként nagyon nehéz híreket kapni.

mert a távbeszélő központot és kábelállomásokat katonaszállotta meg.

Londonból jelentik: A helyzettel ismerős körök szerint a tokiói zendülés hátterében a minap lefolyt választások által kirobbantott ellentétek állnak. Ezek az ellentétek a szélső nacionalista és a mérsékelt irányzat között már rég lappanganak.

A nacionalista irányzat mögött a hadsereg ifjabb tisztjeit sejtik. Ez az irányzat követelte állandóan a haderő fejlesztését, a kínai hódítások folytatását és általában az erősebb katonai politikát. A két ellentétes tábor legutóbb a császár uralkodó jogainak értelmezése körül folytatott egymással heves háborúságot. A nacionalisták ragaszkodtak a császár isteni eredetnek gondolatához, míg a haladó irányzat a császárban egyszerűen alkotmányos uralkodót látott.

Hodzsa tovább folytatja látogatásait

Jövő hét végén Bécsbe utazik. — A bécsi kancellár e találkozás után Budapestet fogja fölkeresni

Prágából jelentik: Hodzsa Milán a prágai jugoszláv követ kíséretében kedden visszaérkezett a csehszlovák fővárosba. Visszaérkezése után a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, melyen Hodzsa beszámolt tárgyalásai eredményéről.

Hir szerint Hodzsa megjelenik a kisantant gazdasági tanácsának ülésén, mely kedden

kezdődött meg és beszédet mond a dunai államok együttműködéséről.

Bécsből jelentik: Meg nem erősített hírek szerint Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök március 7. táján érkezik Bécsbe, hogy visszajárja Schuschnigg kancellár prágai látogatását. Hodzsa két napig marad Bécsben. A csehszlovák miniszterelnök bécsi látogatása után Schuschnigg Budapestre utazik.

Kantönligeist

(S. I.) Kantönligeist. A svájci német tájszólás — a Schwyzer Ditsch — formálta ezt a különös kifejezést. Szülőanyja pedig a helvét szellem. Két szóból tevődött össze. Az első svájci dialektusban a kantont, a helvét konfederáció kis tagállamát jelenti, amilyen 23 van. A másik éppen úgy, mint a német irodalmi nyelven, itt is szellemet jelent. A két szó pedig együtt mélységes bepillantást enged a titokba, hogy miért szabad, gazdag és független a svájci hegyek népe.

Tudvalevő, hogy a világon mindenütt ön-ellátásra, autarkiaúra rendezkedtek be az országok. Azok a népek is, melyek régebben csak nyersanyagot, mezőgazdasági terményt szállítottak a nyugati fejlettebb államoknak, hozzáfogtak ahhoz, hogy az iparosodás előnyeit legalább részben maguknak biztosítsák s ne engedjék át más népeknek azt a gazdagságot, civilizációt, művelődést, mit az ipar, a kereskedelem, a forgalom, a város jelent. Ez a folyamat nemcsak a kelet-európai államokban indult meg erőteljesen, hanem a tengerentúli országokban, például Dél-Amerikában is.

Nyilvánvaló, hogy ez az átalakulás a természetes, az elkerülhetetlen fejlődést jelenti, amit csak erőszakkal lehet akadályozni, vagy lassítani. Be is látja ezt mindenki, kivéve azokat a nyugati tőkéseket, kik a háború előtt arra rendezkedtek be, hogy az egész világnak ők lesznek a gyárosai s az ő népeik egyedül fogják élvezni az iparosodással járó gazdagság szám-talan előnyét. Meg a nemzetközi kalmárokat, kik a különböző országokban a nemzetközi forgalomnak vámszedői szeretnének maradni.

Természetes, hogy ez az átalakulás nagy megrázkódtatásokkal jár, különösképpen azokban az országokban, melyek nagymértékben termeltek ipari cikkeket külföldi piacok számára. Ezek között van Svájc is.

A helvét szövetség népét a fejlődésnek ez a foka nehezebb helyzet elé állította, mint bárki másét.

A háborús zűrzavarban az egész világon egyszerűen elkezdtek a svájci sajtók készítését, ami azelőtt az Alpesek népének találmánya és természetes monopóliuma volt. Ma Európában mindenütt olyan ementhali sajtót kapunk, mely sohasem látta az Emen völgyét: a háború előtt ez védjeves bítorlásnak számított és elképzelhetetlen volt. Hasonlóképpen súlyos válságba jutott a híres svájci csokoládé-ipar is: másutt is megtanulták a tengerentúlról hozott kakao-bab megőrlését és összekeverését tejszínnel és cukorral az a kitiűő, izletes anyagga, melyet csokoládé néven ismerünk és szeretünk. Hasonló sors érte az óra-ipart is. Hiába van ennek a mesterségnek itt évszázados tradíciója, hiába van Neuchatel és Biel között valóságos népi szervezete és hiába a legtökéletesebb ma is a svájci óra; mindenfelé, különösen Németországban hatalmas versenytársakat kapott, kikkel nehéz küzdelmet kell vívnia. Ennek az az autarkias fejlődésnek másik természetes következménye volt pedig az, ami Svájcot talán a legjobban sújtotta: az idegenforgalom rohamosan apadt, a külföldön nyaralók száma egyre csökkent.

Persze, hogy a svájciak panaszkodnak emiatt s emlegetik a régi jó idöket. Nem merülnek azonban ki abban, hogy a liberálisztá gazdálkodás egyedül boldogító erejét hirdesék, hanem hozzáfognak az új rend, az elkerülhetetlen átszervezéshez. Amiből aztán az intézkedések és mozgalmak hosszú sora születik meg, melyeknek mindenhez van közük, csak éppen a gazdasági liberalizmushoz semmi.

Igy Svájcban már évek óta törvény tiltja újabb cipővárák felállítását. Hasonlóképpen szigorúan tilos újabb szállodák nyitása vagy

régiéknél átépítése és bővítése. Amint látjuk, a szabad versenyre, a gazdasági vállalkozás korlátlanására nem sokat adnak a szabad Svájcban, amikor nagy nemzeti érdekekről van szó.

Ezek az intézkedések azonban nemzeti-gazdasági, pontosabban államgazdasági rendszabályok, melyek bennünket, mint kisebbségi nemzetet csak elméletben, csak közvetve érdekelnek. A gyakorlatban még az is könnyen megtörténhetik, hogy az efféle törekvések és intézkedések legfőbb terhe éppen a kisebbségi népekre nehezedik. A szudeta-németek sokat tudnának erről a kérdéstről mesélni.

Annál jobban és közvetlenebbül érdekel azonban bennünket az a természetes, ösztönös társadalmi mozgalom, mely Svájcban mindenütt a fenyegetett honi ipar védelmére s a munkanélküliség rémének elhárítására megindult és rohamosan terjed.

A svájci kantonok népe mindenekelőtt egymáson igyekezik segíteni a bajban, mely a nyakukba szakadt. Kiadták a jelszót: amíg a keresett portókat megkapom az én kantonomban, nem megyek a szomszédba. Ami természetesen egyet jelent a svájci ipar tudatos támogatásával.

Az érvek egyszerűek és világosak. „Ezt a cikket — mondják — az utazónak — nem vásárolhatjuk önkéntől, mert a mi kantonunkban is van gyár, mely ugyanazt előállítja.”

Ha pedig ennyi nem elég, többet is mondanak.

„A szükségleteinket — mondják — a mi katonunk gyárainál kell fedeznünk, mert ezek a gyárak, ezek a vállalkozók nálunk viselik a költségeket, az ő adójukból tartják fenn közintézményeinket, a mi kantonunk munkásainak adnak kenyeret.”

Ebben persze nagy sérelmet, káros visszacsúszást látnak a liberalista szellemek, kik az egész földgolyót egyetlen nagy piacnak szeretnék látni, hol vallásra, nemzetre s egyéb erkölcsi szempontokra való tekintet nélkül korlátlan terepet kaphatnának üzleteik számára.

Holott a svájci Kantönligéist-nak ez a legújabb megnyilvánulása nem egyéb, mint a svájci nép társulós, szövetező, együttműködő szellemének korszerű megnyilatkozása. Erre a szellemre épült fel pedig mindaz, ami Svájcban rendkívüli és példamutató: az együtélő népek nemzeti szabadsága, a polgári egyenlőség, a szociális igazságtéves, a bevált népuralom. Szóval az egész svájci libertás. Miért torpanna meg hát ez a szellem éppen akkor, amikor a gazdasági összefogás, egymás gazdasági támogatása válik szükségessé és időszerűvé?

Jobban nem is lehetne megmutatni a rítkító különbséget a nemzeti libertás és az alantas liberalizmus között, mint éppen ezen a példán. Ugyanazok, kik lelkes szavakat találnak a svájci szövetező szellem kulturális, politikai és társadalmi intézményeire, reakciót kiáltanak, ha ez a szellem egy lépéssel tovább megy s a nemzeti szövetező szellemét átviszi a

gazdasági térre. Holott éppen ez a lépés az, mely ma esedékessé vált: a politikai, a társadalmi, a kulturális felszabadulás uttoró példái után a szövetezős, a népi társulás mutatni egyedül példát a gazdasági felszabadulásra és önállóságra.

A svájci kantonok népe egymást támogatja gazdasági téren. Megteszi ezt a Kantönligéist, a lokalpatriotizmus, a társulási szellem parancsára, ámbár a különböző kantonok népe között semmi mélyebb ellentét, semmi egymástartó akarát, semmi kártévő közönység nincs magasabb közös dolgokban.

Nem a világ legtermészetesebb dolga-e, hogy egymást támogatják a gazdasági boldogulás nehéz útján olyan népeknek fiait, kik teljesen magukra hagyva állanak, önző és közönység népek között örlődve?

Ha az egyik kanton német kereskedője azt mondja a szomszédos kanton német gyárosának: nem támogathattok, mert a társulási szellemének, a Kantönligéist-nak parancsára annál a gyárosnál kell vásárolnom, ki adójával hozzájárul gyermekeim művelődésének, egész kulturálemnek intézményeinek.

Ne zavarjuk hát össze szándékosan a fo-

galmakat!

Mint minden népnek, az erdélyi magyaroknak is van külső és belső élete.

Aki ebben a belső magyar társadalmi és gazdasági életben liberális elveket hirdet és az összefarkozás tanítását mindenképpen hátráltatni, félremagyarázni akarja — ellensége az erdélyi magyar népek. Ahelyett, hogy a rábeszélés, meggyőzés, a felvilágosítás minden eszközeivel, írásban és szóban, regényben és prózában arra tanítaná, azt ordítaná, azt muzsikálná a fülebe, hogy a gazdasági összefarkozás, a nemzeti együvértarozásnak gazdasági megvalósítása az egyetlen eszköz, az egyedüli fegyver, mellyel magát, gyermekeit, nemzeti jövőjét, társadalmi és kulturális intézményeit mentheti és védheti.

Ez nem tulzó sovinizmus, sem fajvédelmi elmélet: az egyszerű, szinte primitív célszerűségnek és egyszerűségnek első következménye ez. Az élet követelése, melyen gyermekeink, kulturánk, életformánk jövője és színvonal áll vagy bukik.

Az olaszok is cáfolják Amba-Alagi elfoglalását

Az abesszin trónörökös összekülönbözött a négussal

Rómából jelentik: Egyes külföldi lapokban olyan hírek terjedtek el, hogy az olasz csapatok újabb nagy előnyomulással már Amba-Alagit is elfoglalták.

Hivatalos olasz helyen megállapítják, hogy

Blazovich Jákó O. S. B.

A csend mélységeiből

Elmélkedések

Ara 105 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

ezek a hírek tévesek, mert az olasz csapatok Aderat irányában 40 kilométerre nyomultak előre és Aderat elfoglalásával elérték az egyelőre kitűzött hadicélt.

Az egyik haditudósító szerint az olasz repülőgépek az utóbbi napokban sűrűn bombázták az Amba-Alagi hegytömb mentén húzódó abesszin hadállásokat. Az olasz parancsnokság számítása szerint már eléggé megdolgozták a hadállásokat ahhoz, hogy azokat rövidesen el is foglalják.

Dzsisibitból jelentik: Ideérkezett hírek szerint az abesszin trónörökös nem fogadta el a megbízatást, hogy átvegye az Amba-Alagit megszállt etiophadak főparancsnokságát. A trónörökös véleménye az, hogy abesszin részről minden további hadmozdulat súlyos veszedelemet jelent. A négus emiatt fogságba akarta vetni a trónörökösöt, de elállott ettől a szándéktól és most el akarja távolítani a trónörökösöt Abesszinia területéről.

A hölgyek szigete

Irtó: Hajnady Pál

— Nézze István, ennek nincs semmi értelme.

— De egyszer talán mégis csak lesz.

— Azt hiszi, hogy fölüeny magabiztosságával elbódíthat? — Anni idegesen felnevetett. Csak gazdag és elkényeztetett lányok tudnak így nevetni.

— Bocsásson meg, de mindig megfeledkezem arról, hogy nemrég Amerikában volt tanulmányúton és ott sokkal tehetségesebb gangsterekkel értekezhetett a felsőbb tízezer előkelő szokásairól. Sajnos, nem tartozom közéjük.

— Felesleges és ostobán sérteget, — a lány bájos pofikáját kipirosította a harag.

— Pedig szeretem magát.

— Jampecl!

— A főfoglalkozásom elektromérnök, de ezt kitűnő és közös ismerősünk háziapján már volt alkalmam elmondani. Sajnos, közönséges elektromérnök vagyok és nem kaukázusi herceg, aki rangrejtve járja a várost és bolondul maga után ócska sportkocsijával. Ugy-e prózai?

— New-Yorkban megismertem egy hölgyet, Lainor Ewans volt a neve. Lainor egy kis korallszigetet vásárolt a Csendes-óceánon. Ott fogja létrehozni a családított hölgyek szigetét, egy ideális női állatot, ahova férfi soha be nem teheti a lábát... Nos István én ezt a családított Missist kissé bolondnak tartottam, de mióta magát megismertem...

— El szeretne vitorlázni a „hölgyek szigetére” — vágott közbe István.

— Azt nem! Csak megértőbb vagyok Lainor Ewans irányában.

— Ezek után engedje meg, hogy hazavigyem luxuskoocsimon.

— Először és utoljára.

A sportkocsi asztmás hörgéssel elindult a tavaszborult Margitszigetről.

— Annál éjszaka egy idegen szobában ébredt fel.

Feje magasra torlaszott párnákon pihent s a homlokán egy lepényalakú jégtömlő terpeszkedett.

Kábultan körülnézett: tájékozódott. Az ismeretlen tárgyak körvonalai összemosódtak. Nézte a holdfényt, amely lassan elcsúszott az idegen szoba mészfehér falán. Ez a fehérre lakkozott ajtó, nem az ő szobájának ajtaja!

Hasogató fájdalom cikázott át a fején, aztán lassan oszladozni kezdett az a súlyos fekete felhő, amely eltompította agyát s valami álomtalan öntudatlanságba fojtotta.

Kórházban van!... Hát persze... A József-téren István hirtelen rálepett a fékre és karját védően eléje szorította. Úvegcsörmpölést hallott.

Egész tisztán kirajzolódott előtte a karniból előtti pillanat, egy taxi villámgyorsan süvít

tett ki a mellékutcából.

István a feje köré fonja a karját, rá áll a fékre, szabad kezével a kézi féket cibálja...

Aztán minden elhomályosult.

Mi van Istvánnal?

Anni megkeresi a csengőt, az ágy fejénél megtalálja. Már nyílik is az ajtó, nemezpapucsos, fehérruhás ápolónő lép a szobába. Biztatóan mosolyog.

— Nincs már semmi baj, kicsikém. Mosolyog meg ezt a jó hideg tejecskét. Kedves papája, a méltóságos úr egy órával ezelőtt távozott, itt virrasztott az ágya mellett.

— Hol vagyok?

— A Hárs-úti szanatóriumban.

— És... 6... mi történt velem?

— Itt fekszik a szomszéd 3-as szobában, a doktor úr nagyon dicséri a koponyacsontját, mert nem tört be. Egy-két nap mulva a 3-as is egészséges lesz... De most egy szót se többet! A doktor úr minden beszélgetést szigorúan megtiltott!

Az ápolónő újabb jégtömlőt helyezett el Anni fején, aztán csendesen távozott.

Anni lehunyta a szemét, de nem tudott elaludni, István mosolygó arcát látta, halántékán érezte védően eléje feszített karját. Ujra kinézett az erkélyre nyíló kitért ajtón.

Szinte fullasztóan ömlött a szobába a virárgzó olajfák fűszeres illata. Az erkély alacsony mellvédje mögött pázsit terült el, a fűszálakon már harmalecseppek csillogtak.

Willer József 1 órahosszat tartó beszédet mondott a képviselőházban az anyanyelv védelmére

Élénk szócsoái voltak a közbeszólók egész tömegével

Bucuresti. Saját tud. A képviselőház keddi esti ülésén dr. Willer József képviselő egyórás nagy beszédet mondott a közigazgatási törvényjavaslatról. Bevezetésként arra utalt, hogy a törvény az anyanyelven át katasztrófális csapást mér kisebbségi életünkre. A szónok arra is hivatkozott, hogy a többség részéről állandóan hangoztatják, hogy a kisebbségek néprajzi jellegét nem akarják bántani, tehát az anyanyelvhez való jogunkat is respektálni óhajtják. Kár, hogy az ilyen irányú szép nyilatkozatok a realis életben nem tudnak megvalósulni. A szónok kérde, hogy mondjanak közéleti viszonyt, ahol a népkisebbségek anyanyelve érvényesülhet? Felsorolta a nyelvviszágák kényszerét, aztán a vita alatti közigazgatási törvényjavaslat 135. és 165. szakaszait idézte, melyek megtiltják egy-egy vidék népnyelvének a használatát a községi tanácsokban.

Willer erre vonatkozólag a következőket mondta:

— Nemcsak elvont, közjogi okoskodás vezet bennünket, nemcsak az anyanyelv jogának védelmére kell tiltakozó szavunkat fölemelnünk, az idézett szakaszok egész egyszerűen kirekesztik a magyarlakta vidékeken a községi és megyei tanácsból a bennszülött kisebbségi elemet, amely a maga falujának, városának, megyéjének sorsát szíven viseli, amely ismeri ott a viszonyokat, amely feltű gondossággal őrködik a közérdek tisztelben tartásán. Intézkedni fognak róla, nélküle. Szóval ezt a kisebbségi tömeget „*quantité negligible*”-nak fogják tekinteni.

— E veszedelemmel szemben mindazok a kifogások, melyeket a törvényjavaslat ellen felhozhatunk, háttérbe szorulnak. Még az interimár bizottságok korlátlan működési idejét sem tárgyaljuk ezúttal részletesebben, mert ha a bennszülött kisebbségi elem kiszorul a közigazgatásból, akkor már jóformán egyre megy, hogy sorsának intézői választás, avagy kinevezés útján kapták-e megbízatásukat.

Mosoiu Tiberiu közbeszól: Talán egyetért velünk a képviselő ur abban, hogy a helyi és központi közigazgatási szervek közt meg kell lennie az összeköttetésnek. Ez csak az állam nyelvén lehetséges. Elismeri?

Willer: A különböző közigazgatási fokozatok közötti érintkezésre nem a tanácsstagok az illetékesek. Másrészt mindenki beláthatja, hogy más egy nyelvnek szorgalmas, becsületes

Szorongó érzés kerítette Annit hatalmába, finom kis arca lázasan tüzelni kezdett... Hátha az ápolónő csak megnyugtatta és István... talán nincs is itt a szomszéd szobában, hanem valahol nagyon-nagyon messze. Emésztő volt a csend.

Hirtelen árnyék hullott fehér takarójára. Az erkély felől osonó lépésekkel egy férfi közeledett. Anni koválygást érzett a fejében. Lehet, hogy megkínzott agyának látomása? Mozdulatlanul feküdt, lehunyta a szemét. És ekkor kocsmaszag, pállott pálinka büze csapta meg az orrát.

Csak annyira húzta fel szemhéját, hogy láthasson.

Szurtos ruhájú, rosszképű férfi állt az éjjeliszekrénye előtt, rövid ideig keresgélt, aztán lápujhegyen megindult a ruhásszekrény felé. Kinyitotta.

— Mit keres?

A gorillatermetű alak villámgyorsan megfordult.

— Megálljon! Ne rohanjon! Maga épp a tegyobbkor jött... Na álljon már meg, nem bántom, hisz' alig bírok mocanni!

A gorillaember borostás arcát szétrántotta a csodálkozás.

— Mi köll?

— Akar pénzt keresni?

Gurgulázó, elfojtott röhögés volt a válasz.

— Figyeljen ide, menjen át a következő

PARFUM
POUDRE
EAU de
COLOGNE

5 Heurs FORVIL

tanulása és más annak debateri készséggel való elsajátítása. Egyesek megtanulhatnak több nyelven is, szókolni és vitázni, de a nép nagy tömege és pedig Isten valamennyi népének tömege, mindig egynyelvűek voltak és egynyelvűek is maradnak.

A továbbiak során még élénk vitája volt a közbeszólások egész sorával. A közbeszólók közül Mosoiu Tiberiu és Pamfil Seicaru tettek érdemlegesebb megjegyzéseket. Velük szemben Willer kifejtette, hogy Erdélyben a magyar és székely néprajzi vidékeken lehetetlen megalakítani egy községi tanácsot, ha a tanácsosoktól az államnyelv írásban és szóban tudását követelik. P. Seicaru hangoztatta, hogy ő nem ellenséges érzésű a magyarsággal szemben, s a germán-szláv áramlatok között a román-magyar megértést szükségesnek tartja. Willer ebbe a megjegyzésbe kapcsolódva ráutalt, hogy az erdélyi népek egymásközötti bizalma függ az Erdélyben használatos különböző anyanyelvek tisztelben tartásától.

Később a közbeszólók sorába Pop Ghitza is belépett, aki állította, hogy a volt magyarországi nemzetiségi törvény nyelvi rendelkezéseit nem

tartották meg. Willer erre cáfoló tényeket hozott fel, majd így szólt:

— Ha azt a törvényt mindenütt, minden pontjában esetleg nem hajtották végre, ez még nem indokolja az előttünk fekvő javaslatot. Avagy talán ön helyesli ezt Ghitza Pop úr?

Gh. Pop: Nem.

Tovább még Candrea, Pop Valér miniszter és Juca alminiszter közbeszólásai élenkítették Willer beszédét. Befejezésül kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Letartóztatták dr. Ungár Adolfot, a timisoarai ügyvédi kamara elnök-helyettesét

Timisoara. Saját tud. Az ügyvédi kamara legutóbbi közgyűlésén ismeretes körülmények között azt a vádat hozták fel Ungár Adolf dr., az Ügyvédi Kamara elnök-helyettese és a Magyar Párt bányási tagozatának ügyvezető elnöke ellen, hogy 1918-ban a forradalom idején mint a katonai karhatalom parancsnoka több embert kivégeztetett. Dr. Ungár erre fegyelmet kért maga ellen az ügyvédi kamaránál, de ettől függetlenül feljelentés érkezett az ügyészséghez is, melynek alapján dr. Gabriel vizsgálóbíró magához idézte Ungart. Kedden egész napon át folyt a kihallgatás. Kihallgatták Ungár Adolfot, Capatina Gyula betegsegélyző tisztviselőt, Dénes Vilmos nagykereskedőt és Bretlinger János szabót, akik annak idején a különítményben szolgálatot teljesítettek. A kihallgatások után kedden éjjelkor a vizsgálóbíró kihirdette a letartóztatási végzést dr. Ungár előtt. Ungár Adolfot ezután vizsgálati fogságba helyezték, aki fellebbezett a törvényszék váditanácsához. Szerdán délelőtt kellett volna megtartania a váditanácsnak az ügyben ülést, de azt csütörtökre halasztották. A Magyar Párt vezetősége a parlamenti csoportjához fordult a védelem megindítása miatt.

* Vér-, bőr- és idegbajosok igyanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár termézetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és megerősíti a gyomor-bélcsatornát, s ezeken kívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

erkélyre... a 3-as szoba erkélyére és nézzen be az ajtón... és jöjjön vissza... és mondja el mit látott. Bennem megbízhat — lázasan haddart a lány.

— Mi a fene, azt' mást nem köll csinálni?

— Nem.

A vagány megrántotta a vállát, zajtalanul eltűnt és Anni feszülten, dobogó szívvel figyelt. Nehány perc múlva gyöngye kaparászt hallott az erkélyajtón, a hold már lebukott a fák mögé.

— Hé, kisasszonyka — suttogta a karcos hang —, egy fiatal pofa durmol a másik szobába.

— Mi az, hogy durmol?

— Alszik, keziticsokolom...

— És?

— Az egyik karja fel van pekije kötve, azt' zacskó van neki is a fején.

— Beteg nagyon?

— Csudát, nem olyan annak a színe, aki oda van.

Könnnyű, felszabadító mosoly futott át Anni arcán. Leoldotta arany karkötőráját.

— Nézze, ide ledobom a földre... vigye és most hagyjon aludni — zibbadozott a lány hangja és már érezte is, hogy az álom szelíd ringatással felkapja langyos hullámaira.

Egy sziget mellett vitorlázott álmában, csupa hölgy énekel bánatosan a part sárga főnyelven. Ezt a szigetet gondosan elkerülte hajójával.

Fényesen sikerült a „Fehérrózsá-est”

Húshagyó keddi éjszakáján pompás hangulatban zajlott le a Magyar Házban a „Fehérrózsá-est”, amelyet a teadélutánok házikisasszonyai rendeztek. Mesészerű látvány volt több ezer fehérrózsával díszített terem, amelynek most elkészült magyar-motivos művészi függönyvel, amelyek Iványi Jenő iparművész remekei, nagyban emelték a hatást. A rendezők magyar ruhában sürgölődtek a vendégek körül, ők adták össze a gazdag és kitünő buffét — és a pompázatos báli csillogás helyett ragyogóan érvényesült a fiatal leányok természetes ude baja.

A „Fehérrózsá-est”-et a következő házikisasszonyok rendezték: Andrassy Kató, Andrassy Tityi, Bakó Manci, Bartos Pótyi, Becker Lili, Bodnár Gabi, Bont Matild, Fischer Stefi, Fodor Olga, Fodor Viola, Fodor Klári, Géher Klári, Hant Ida, Hermann Ilus, Jégh Baba, Nagy Gizi, Nagy Ilonka, Papp Margit, Popity Babu, Popity Bózsá, Perédi Ádi, Szabó Margit, Székely Lidia, Szücs Ili, Székely Klári, Vargha Magdus, Zemlényi Gizella.

A rendező leányok óránként felváltva végezték a vendégek kiszolgálását, kedvesen ügyesen.

A jelenlevők közül sikerült feljegyeznünk az alábbiakat neveit:

Dr. Markovits Manoné gróf Beldi Judit, Mónus Sándorné, Magyar Györgyné, Kovács Józsefné, dr. Bodnár Gáborné, Rimanóczy Lászlóné, Fodor Mihályné, dr. Sándor Jánosné, Imrik

Lászlóné, Székely Gyuláné, Szerz. Andrásné, özv. Ováry Sándorné, Sártory Irma, Nagy Istvánné, Perédi Györgyné, Vargha Lászlóné Sulyok Ica, dr. Demetrovits Elekne, özv. Andrassy Miklósné, Varga Gedeonné, Ambrus Aladárné, Schingli Zoltánné, Baranyi Árpádné, Hermann Aladárné, özv. dr. Mayer Lászlóné, özv. Székely Sándorné, özv. Fischer Ervinné, Kardos Jánosné, Szolga Ferencné, Popovits Gusztávné, Somogyi Istvánné, Osztas Istvánné, Csürös Emilia, Kiss Árpádné, stb., stb., stb.

A táncoló leányok közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Andrassy Kató és Tityi, Szücs Ilus, Kiss Kató, Varga Magda, Hornyánszky Éva, Bartos Piroška, Becker Lili, Mayer Baba, Székely Lidi, Fodor Viola és Olga, Papp Margit, Hant Ida, Szabó Margit, Székely Klári, Debont Margit, Osztas Jolánka, Perédi Ádi, Imrik Nuci, Fodor Klári, Ambrus Márta, Boros Ági, Bognár Erzsébet, Popovits Anna, Ambrus Magda, Kovács Manci, Frölich Gizi, Géher Klári és Bamba, Nagy Gizi és Ilus, Hermann Ilus, Sándor Edit, Zemlényi Gizi, stb., stb.

A magyar ifjuság is nagy számban jelent meg az estélyen. A tánc már esti 10 órakor megkezdődött s reggel 3 óra után ért véget. Ez az estély bezárta a farsangot igazi magyar mulatsággal.

Budapesten a múlt évben 775 új bérház épült

128 millió utas a kiszakaszon. — Az autobusz forgalma nem emelkedik. — 220.265 idegen a fővárosban. —

Budapestről jelentik: Most jelent meg a kimutatás a fővárosi üzemek elmúlt évi forgalmi eredményeiről, valamint Budapest gazdasági életének különböző fontos mozzanatairól. Legjobban érdekelhet ezek közül mindenkit az elmúlt évi építési tevékenység alakulása. A gazdasági helyzet kétségtelen javulására lehet következtetni abból a tényből, hogy a múlt évben közel 50 százalékkal növekedett Budapesten az új építkezések száma és még hozzá nem is a kis építkezéseké, hanem a nagy bérpalota építkezések száma. A múlt évben 921 új lakóépület építésére adott engedélyt a főváros az előző évi 633 új épülettel szemben. Földszintes ház ezek közül 605 (az előző évben 457), míg egyemeletes 147 (113), kétemeletes 51 (20), háromemeletes 40 (20), négyemeletes 22 (15), ötmeletes 30 (10), hatemeletes 26 (8) bérház.

Eszertint tehát a bérházépítkezések száma megháromszorozódott az elmúlt évben. Teljesen elkészült 775 új lakóház, melyekben 3522 új lakás keletkezett. Az új lakások közül 210 egyszobás, 82 kétszobás, 103 háromszobás, 58 négyszobás, 10 ötszobás, 5 hatszobás lakás.

Budapest közlekedési vállalatai aránylag kedvező eredményt értek el. A BSzKRT 291,3 millió utast szállított 5,3 millió személlyel többet, mint az előző évben, bevétele valamivel meghaladta a 45 milliót, ami csak 22.000 pengővel több az előző évi bevételénél. Az utasforgalom növekedése a kiszakasz utasokból tevődik. 128 millió személy utazott kiszakaszal, 15,3 millióval több, mint az előző évben, viszont a táskajegyet váltó utasok száma 5,4 millióval, a hetijegyes utasoké 700.000-rel, a bérletjegyesek száma közel kétfélmillióval csökkent. Az Autóbuszüzem 25,1 millió főnyi utasforgalma alig 500.000 főnyi szaporodást mutat, az üzem bevétele azonban csökkent. A környékbeli autóbuszjáratokon 4,8 millió személy utazott, 400.000-rel több, mint azelőtt. A trolleybusz forgalma 61.000, a Budai Hegypályáé 300.000 a fogaskerekűvasúté 103.000 személlyel növekedett.

Az idegenforgalom

Budapest idegenforgalma a múlt évben 220.264 személy volt, 18.000-rel több, mint az előző évben. Idegenforgalmunk valamennyi külföldi állammal szemben erőteljesen növekedett. Nincs egyetlen ország sem, ahonnan kevesebb idegen érkezett volna hozzánk, mint

egy évvel előbb. Ez az eredmény tehát legfőbb igazolása annak, hogy az idegenforgalmi propagandáért hozott áldozatok nem voltak hiábavalóak.

A főváros nagyüzemei közül erőteljesen fejlődik az Elektromosművek. A múlt évben 307,1 millió kilowattóra áramot termelt és 255,4 millió kilowattórát értékesített az üzem. 18 millió kilowattórával többet, mint az előző évben. Az áramfogyasztás valamennyi terén növekedés tapasztalható, de különös mértékben emelkedik az ipari áramfogyasztás mennyisége. Az üzem árameladási bevétele meghaladja a 42 milliót.

A Gázgyár helyzete már nem ennyire kedvező, mert a gázellátásban bizonyos stagnálás mutatkozik. Az üzem tavaly 86,7 millió köbméter gázt adott el, körülbelül 400.000 köbméterrel kevesebbet, mint az előző évben. Kiszep és Ujpest gázfogyasztása, melyet a fővárosi üzem lát el, szépen növekszik. A Vízművek által szolgáltatott vízmennyiség közel 70 millió köbmétert tett ki, 510.000 köbméterrel többet, mint az előző évben.

Aki az „integetésből” gazdagodott meg

Liverpoolból jelentik: Liverpoolban a héten meghalt William Stone, a híres „integető-ember”. Huszonnyolc évvel ezelőtt a fiatal Stone munkanélkül lődörgött a kikötőben. Egy napon egy induló hajó mellett állt a magas kőrakparton. Egyszer csak odalépett hozzá egy elegáns úr és ezt kérdezte:

— Akar tíz shillinget keresni?

William Stone akart s erre az elegáns úr így folytatta:

— Hát akkor figyeljen ide. Ez a hajó mindjárt elindul. Maga itt marad és amíg a hajó csak be nem fordul a moló mögött, integet a kezével. Nekem ugyanis dolgom van s azonnal el kell mennem.

William megtette, amit vállalt és miközben kötelességszerűen lóbálta föl és le jobbkarját, ragyogó ölete támadt: mi lenne, ha mint „integető-ember” önállósítaná magát? Nem sok veszténivalója volt, megpróbálta. Rövid idő alatt hallatlan népszerűsége tett szert a városban. William Stonet elárastották megbízással. Most, amikor meghalt, tízezer fontot, több mint kétszáz ezer pengőt hagyott örökösire.

Temetések. Fekete Jánosné szül. Gönczy Róza 32 éves korában Oradeán meghalt. Temetése pénteken délután 2 órakor lesz Alesden. — Szilágyi Róza 23 éves korában Oradeán meghalt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz Alesden. — Thoma Ferike Palotán meghalt. Temetése ma délután volt. (Erdélyi „Concordia”).

Mihut Petru CFR előmunkás 32 éves korában meghalt. Temetése február 26-án délután fél 3 órakor volt a közpórházból az olosági temetőbe. („Caritas”).

Magyarok! Olvassátok és terjesztétek a legszíntibb magyar napit az **Erdélyi Lapok**!

Az oradeai Árútszde árfolyamai: buza 450, rozs 325, árpa 320, zab 340, tengeri 310, korpá 260, nullás liszt 860, négyes liszt 800, tókmag 750, napraforgómag 480 lei.

Kedvezményes áru tűzifa és olcsó fűrdőjegyek kaphatók az Ipartestületnél, a hivatalos órák alatt.

Mozgóképszínházak mősora

Forum: Vigyázz, ha jön a szerelem.
Apolló: Az élet utja.
Omnia: Broadway Melody 1936.

A könyvpiac legújabb eseménye

tokaji Oláh Béla

„Hajdudöndön — puszták szerén”

cím alatt a Szipligeti Társaság kiadásában megjelent népies elbeszéléseket tartalmazó kötet.

Ara 70 lei és a portó

Kapható az »Erdélyi Lapok« könyvosztályánál.

Befejezés előtt a francia képviselőház orosz vitája

Flandin külügyminiszter nagy védőbeszédet tartott a szovjetegyezmény mellett. Csütörtökön szavaznak

Párizsból jelentik: A képviselőházban kedden délután folytatták a francia-szovjet egyezmény vitáját.

Elsőnek a javaslat mellett Paul Bastid radikális párti képviselő szólalt fel.

— A jelenlegi egyezmény, — mondotta — szerves része egy olyan rendszernek, amelyet a mostani vita alkalmával nem szabad hátbatámadni. Ha most a francia külpolitikában éles fordulat állana be, ez a külföldön a legrosszabb hatást gyakorolná. A szovjet-egyezmény nem veszélyes s teljesen összhangban van a francia alkotmánnyal, a locarnói egyezményvel és Franciaország egyéb kötelezettségeivel.

Flandin a szószéken.

A szovjetegyezmény vitája ezzel a felszólalással befejezéshez jutott. Flandin külügyminiszter ment a szószékre, hogy válaszoljon a vita során elhangzott ellenvetésekre.

— A francia-szovjet egyezmény célja — úgy mond — a béke fenntartása az együttes biztonság megszervezése útján. Valamennyi francia kormány 1920 óta ezt a külpolitikát követte.

Flandin ezután ismertette azokat a tárgyalásokat, amelyek — szerinte — a Népszövetség alapokmányával is összhangban álló francia-szovjet egyezmény megkötésére vezettek. Ezekben a tárgyalásokban — úgy mond —

az első pillanattól kezdve kikapsolták annak lehetőségét, hogy egy, a háború előttihez hasonló szövetség jöjjön létre.

— A szerződés — mondotta Flandin — a Népszövetség alapokmányában jelzett békebiztosító gyakorlati tételére, teljesen a Népszövetség keretében jött létre és nyitva áll a csatlakozás lehetősége bárki számára. Az egyezmény gondolatát Németország kivételével valamennyi állam kedvezően fogadta. Berlinben az első pillanattól kezdve kétségbevonták, hogy az egyezmény összhangban állna a locarnói egyezményvel. A német ellenvetésekre viszont a francia külpolitika részletes választ adott, kifejtve, hogy Franciaország soha sem ejtette el azt a lehetőséget, hogy a béke hathatós védekezésének és oltalmazásának munkájába Németországot is bevonja. Franciaország és az angol birodalom kezét nyújtott Németországnak és ezt megismételte akkor, amikor a német birodalom tultette magát a versaillesi szerződés kötelezettségein. A szerződés szövegét természetesen, lehet bírálát tárgyává tenni, de senki sem vitathatja, hogy ne volna összhangban azzal a politikával, amelyet 1920 óta az összes francia kormányok folytattak. Nem lehet Franciaországot olyan állammak feltüntetni, mintha szerződéskötési mániában szenvedne.

Igaz, hogy a szerződés 2. és 15. szakaszai értelmében Franciaország kötelezettséget vállalt, hogy segínyt nyújt a szovjetnek abban az esetben, ha olyan támadás érné, amire nem szolgáltatott okot. E tekintetben is azonban a Népszövetség véleménye az irányadó, amennyiben Szovjet-Oroszországgal együtt a Népszövetséghez köteles fordulni a támadó fél megállapítása céljából.

— Ha indokolatlan támadás esete forog fenn, akkor az ügyet feltétlenül a Népszövetség tanácsa elé kell terjeszteni. A francia kormány azonban nincs semmihez sem kötve annak megítélésében, hogy vajjon a segítségnyújtás összefér-e azokkal a kötelezettségekkel, amelyek más szerződésekkel kapcsolatban hárulnak rá.

Nincs katonai szerződés a Szovjet és Franciaország között.

— Azt is hangoztatják, — folytatta Flandin — hogy Franciaország és a szovjet között kato-

nai szerződés jött volna létre. Franciaországnak csak olyan szerződése van, amelyeket a Népszövetség és a francia törvényhozás elé terjesztett. Felhozták azt az ellenvetést is, hogy a szovjet földrajzi helyzete lehetetlenné teszi a segítségnyújtást. Ez azért nem állja meg helyét, mert a szerződés egyik legfőbb célja a támadás megelőzése. Eppen így lehet mondani azt is, hogy a szovjet és Németország között nincsenek közvetlen határok, ami viszont az összetűzést nehezíti meg. Szemben állanak egymással egyrészt azok, akik megőrizték a biztonságba vetett hitüket, másrészt azok, akik elszigetelést hírdetnek.

Flandin kijelentette ezután, hogy a francia kormány keresi az együttműködést Németországgal, amelynek mint civilizált állammak, ismét el kell foglalnia régi helyét a világban.

— Nem átmeneti békét akarunk, — folytatta emelt hangon beszédét Flandin, — hanem tartósat. A francia-szovjet szerződés csak újabb állomás a béke útján. Az 1932-ben kötött francia-szovjet szerződés megtöltötte a Szovjetnek, hogy Franciaországban bármily propagandát folytasson. (Gúnyos közbeköltések a jobboldalon.)

— A szerződés éle — fejezte be beszédét — senki ellen sem irányul és nem csorbítja Franciaország semmilyen jogát.

A kormány a szerződés megszavazását nem teszi bizalmi kérdéssé.

Párizsból jelentik: A szovjettel való kölcsönös segítségnyújtási egyezmény vitája vége felé közeledik. A szavazás csütörtökön délután fog végbemenni. A baloldal három nagy pártja: a radikálisok, a szocialisták és kommunisták hivatalos állásfoglalása a szerződés mellett van, s mivel ez a három párt együttesen a képviselőház többségét adja, így a szerződés parlamenti megszavazása biztosítottnak vehető.

Ilyen kilátások mellett meglepetést keltett a képviselőház folyosóin az a hír, hogy a kormány a szerződéssel kapcsolatban nem fogja fölvetni a bizalmi kérdést. Ezt az álláspontot azzal magyarázzák, hogy a szerződés mellett

többség amúgy is biztosítva van, viszont a kormány tekintettel akar lenni azokra a súlyos politikusokra, akik a szerződés ellen aggodalmakat táplálnak. Ezekkel szemben nem akarja kiélezni a helyzetet. Olyan szint akar adni az egész megszavazásnak, hogy az csak parlamenti technikai művelet és nem elsőrangú politikai kérdés.

A Liberté szerint a kormány Piétri és Thellier miniszterek közbelépésére határozta el magát a bizalmi kérdés mellőzésére. Piétri tengerészeti miniszter annak a baloldali köztársasági csoportnak a tagja, mely középpártnak számítható a parlamentben s amelyhez Flandin külügyminiszter is tartozik. Thellier földművelési miniszter pedig disszidens szocialista, ki a nemzeti kérdések miatt vált el a szocialista párttól. Kettőjük kezdeményezését Flandin külügyminiszter nagyon ellenezte. A szovjetbarát körökben is aggodalmasnak tartják, hogy a kormány nem akarja fölvetni a bizalmi kérdést. Attól félnek, hogy

ennek a mellőzése a határozatlanok tömegét megszorítja. Alkalmat fog ezeknek adni, hogy vagy tartózkodjanak a szavazástól, vagy ellene szavazzanak a szerződésnek.

Potemkin párizsi szovjetkövet a külügyminisztériumban értesült a bizalmi kérdés mellőzéséről. Láthatóan elkedvetlenedett a hír hallatára s a minisztériumból távozóan ezt mondta:

— A francia kormány magatartása megálló Szovjet-Oroszországra.

Német, olasz és lengyel ellenhatások következnek az egyezmény megszavazása után.

Londonból jelentik: A Reuter berlini levelezőjével mérvadó német körök közölték, hogy Németország jelenleg nem gondol a locarnói egyezmény formaszertinti felmondására, de hivatalos álláspontja az, hogy

a francia-szovjet egyezmény megoldja Németországnak a locarnói egyezménybe vetett bizalmát.

Hivatalos körök szerint lehetséges, hogy Hitler másutt keres majd kárpótlást. Azt azonban egyelőre csak ő maga tudja, mit fog tenni.

Rómában az a felfogás irányadó, hogy az egyezmény jóváhagyása esetén szükség lesz az eddigi német és olasz álláspont felülvizsgálására. Ez pedig egyet jelent a locarnói egyezmény felmondásával.

A Reuter varsói jelentése szerint lengyel körök is élesen bírálják a szovjet-francia egyezményt. De egyelőre nem látszik, mintha Lengyelország másfelé keresne szövetséget.

BÉCSI MINTAVÁSÁR

1936 március 8-ól 14-ig
Műszaki és földmívelésügyi vásár március 15-ig.

Közép-Európa legnagyobb vására

**Kiállítók 18 államból
Bevásárlók 72 államból**

Jelentékeny utazási kedvezmények a romániai, jugoszláviai, csehországi, magyar és osztrák vasutakon, ugyintén a Dunán, a Fekete tengeren és légi közlekedéseknél. Utlevélvázum nem szükséges. Ausztriában vásárigazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés. Csehszlovákiai átutazási vízum nem szükséges. A magyar átutazási vízumot a vásárigazolvány felmutatása mellett a határnál adják.

Bármilyen felvilágosítást, vagy vásárigazolványt (ára 150 lef)

a WIENER MESSE A. G. Wien VII

vagy pedig annak megbízottjai nyújtanak, így

Oradean: az „EUROPA” DACIA Hivatalos Menetjegyiroda
Bdul Regele Ferdinand 9.

és a **WAGONS-Lits COOK S. A. Bdul Regele Ferdinand 2.**

Pezsgős és táncos dáridók Mulugeta főhadiszállásán

Miért csapták el az abesszin főparancsnokot?

Megirtuk, hogy az északi abesszin arvonai tulajdonképpen vezére egy Kornowalow nevű emigráns orosz vezérkari ezredes, aki Szejum herceg oldalán a vezérkari főnöki tisztet tölti be. Nem lesz érdektelen másokat is bemutatnunk, akik a keletafrikai háborúban *vezéri* tevékenységet fejtenek ki. Mert ha a fekete hadvezéreket közelebbről is megismerjük, sok olyat megérthetünk, amit a szűkszavú hadijelentésekből nem lehet kiolvasni. Adjuk át a szót annak a *norvég vezérkari tisztnek, aki a fekete császár megbízásából* csak nemrégén járta be repülőgépen az etióp főhadiszállásokat, hogy meggyőződjék a fekete ellentámasz gondos megszervezéséről.

Sverdrup Olaf vezérkari kapitány

először a dessiei főhadiszállást látogatta meg.

— A repülőtéren senki sem fogadott — mondja — s majdnem a nyakamat törtem ki a rosszul világított buckás, hepehupás terepen. *Senki sem tudta megmondani, hol van a főhadiszállás.* Egy részeg, hórihorgas katonával találkoztam, aki szó nélkül hasba vágott, mert ráparancsoltam, hogy mutassa az utat. Egy jól irányzott angol „knock out” észre térítette. A sötét éj csillagmilliárdjai világítottak csak. Seholy fény, seholy egy lámpa! Egyszer hirtelen kísérem megáll s ajkára teszi ujját! A feketék ütemes dobos zenéje helyett európai, finom muzsika üti meg fülemet. Lassan közeledünk a zene hangjának irányában! Hosszú, földszintes ház fényesen kivilágított ablakai vakítóan hatnak a sötétséghez szokott szemünkre. *Ez a főhadiszállás! Mulugeta herceg főparancsnok két díszőre összefogódzkodva táncol a fával borított örsétányon.* Ilyen parancsnokságot sem láttam még életemben, gondoltam magamban. Egy ugrással bent voltam a parancsőrztisztek szobájában. Az össze-vissza dobált térképek, aktatáskák, sapkák, bőrvék, revolverek, pezsgősüvegek, szilánkjaival vegyesen heverték szanaszét. *Valódi Mum és Pomeri Greno márkák!* A vezérkari tiszték szobájából hatalmas gramofon harsogja szét a legmodernebb párizsi táncatrakciókat. A legfinomabb cigaretták füstjéből sejtelmesen bontakoznak ki a táncoló párok duhaj alakjai. Elegáns nők a fehér faj minden csábjával és eleganciájával, *európai estélyi öltözetben* táncoltak, odasimulva fekete lovagjaikhoz, akik nem voltak mások, mint a dessiei főhadiszállás *vezérkari tisztjei.*

Mulugeta mulat

— Pár percig elképedve vártam, észre fogják-e venni a császár küldöttjét, akinek szemléjét rádió közölte Mulugeta hadügyminiszter és főparancsnokkal. De senki sem mutatott hajlandóságot erre. Végre szemem felfedezte az öreg Mulugetát. Régi benszülött egyenruháját modern kaki uniformissal cserélte fel. Hozzálépek és jelentkezni akarok nála. A hosszú, hatalmas Mulugeta, akin igazán nem látszik meg, hogy már 65-ik évét tapossa, egy párdúc rugalmasságával ugrott felém és egy pezsgős üveget nyomott szám elé. Undorral hajítottam el. Az üveg szilánkokra törött és egyszerre csend lett. Dermédt ijedség lett úrrá mindenkin a *minden szem a vállamon csillogó császári csillagra irányult.* Bennem előírás szerint *Hailé Szelassziét,* a legfőbb hadurat kellett mindenkinek látnia. A tiszték felugrottak, végigsímitották összekuszált hajukat, egyesek zülöngözve akartak közelembre jutni, míg a „hölgyek”, mintha mi sem történt volna, bájos mosollyal vettek körül. Mulugeta tért leghama-

**Püspökfürdői
kedvezményes jegyek
kiadóhivatalunkban kaphatók**

rabb észhez. Lovaglóostorával kihajtotta a nőket, akik visítva menekültek és tolongtak a kijárat felé. De az öreg azért gondoskodott magáról. Az egyik kis szökőnek odasugott valamit, mire az egy ugrással bent termett a szomszédos alkóvban.

— A csendet mihamar autómotor zúgása törte meg. Elegáns magas tiszt lép a szobába, aki előtt az összes tiszték mélyen, de katonásan meghajoltak. Európai! Mint ahogy pár perc múlva megtudtam, *Kornowalow* orosz vezérkari ezredes, aki Szejum herceg vezérkari főnöke. En már ismertem őt; találkoztam vele egyszer, futólággal. Karon fog és a kertbe ve-

zel egy rövid sétára. Fel van háborodva a látottak felett. Azt mondja, hogy ez csaknem *másonnapos jelenség a dessiei főhadiszálláson, ahol komoly munkáról szó sem lehet...* és ez alatt a fekete vitézek tízezrével hálnak meg bátran az olasz hadigépek tűzében.

Kornowalow beszél

Tökéletes francia nyelven meséli el ezután Kornowalow, miért nem győzhet az abesszin hadsereg!

— Látja mon capitain, — folytatja. — Szejum herceg távirata, amelyben gyors segítségét kér Mulugetától, még ma is elintézetlenül hever a „vezérkari zongorára” dobva. Még csak nem is iktatták! Itten ezeken csak egy módon lehetne segíteni. Ha a császár az egész fekete vezérkart fehér tisztekkel cserélné ki. Itt az olaszoké a jövő, mert azok fehérek.

Feljegyeztem amit mondott, egyet bőltottam és melegen kezelt szoritottam a derek katonával... és Mulugeta herceget másnap már Kassa herceg váltotta fel az északi front főparancsnokságában.

A Kereskedők Tanácsa tiltakozta külkereskedelem korlátozása ellen

Cluj. Saját tud. A Kereskedők Tanácsának helyi választmánya nagyfontosságú gyűlést tartott, amelyen a kénszeregyezési törvény ügyét, a túlhajtott fiskalizmust és a külkereskedelmi kérdéseket tárgyalták meg.

Comsa Jonel elnök, a gyűlés hivatalos megnyitása után legelőször a gazdasági élet legidősebb problémáival foglalkozott. Különösen a külkereskedelmi kérdéseket boncolgatta. Hosszú beszédében kifejtette: melyek a külkereskedelem fejlődésének legnagyobb akadályai?

A kereskedőoszály sínyli meg.

— A törvényes kereskedelem kárára az alkalmi importőrök és exportőrök óriási nyereségeket vágtak zsebre — jelenti ki Comsa elnök. A kereskedelmi rendszer folytonos változása jelenleg is a legsúlyosabb problémák elé állítja az érdekelteket. Nincs más kiút, mint a régi normális keretekbe való visszatérés, ami sajnos csak fokozatosan lehetséges. Ki kell harcolni, hogy méltányos és igazságos intézkedések történjenek, amelyek a tisztas ipart és kereskedelmet fellendítik.

— A kereskedelmi és iparkamarai törvény tervbevétt módosítása alkalmával az ipar és kereskedelem szenátorainak kell örködni, hogy az új törvény teljes mértékben az érdekeinket szolgálja — folytatja érdekes beszédét.

— Salaj megye csaknem 80 évig tartozott a cluj kerülethez. Ezelőtt két évvel csatolták el a helyi kamarai körlettől. Eppen ezért mindent el kell követni — jelenti ki a továbbiak során, — hogy Salaj megyét újra visszacsatolják a cluj kerülethez.

És az iparendelő-kötelezettség kérdése?

Az iparendelőkötelezettség törlése érdekében, amely a cégbejegyzési törvény életbeléptével feleslegessé vált, eddig azt értük el, hogy a szenátus törvényt szavazott meg, amely megakadta a képviselőházban...

— Az új kamarai törvény módosításában törölni fogják az iparendelő kötelezettségét. Ugyancsak az értékvám (taxa ad valorem) ügyét is rendezni fogják, amely a kereskedőket és iparosokat felesleges zaklatásnak tette ki. A város vezetősége — mint ismeretes — csak egy évi próbaidőre vezette be. A próbaidő már lejárt — állapítja meg az elnök, — reméljük most újra megvitatják ezt a kérdést és a kereskedők és iparosok érdekeit szem előtt tartva rendezik.

— A parlamentben fel kell szólalni az igazságtalan italmérési illetékek ellen is. Kérni fogjuk, hogy ezt az illetéket a termelési helyen

vessék ki, mert a mai rendszer igazságtalan.

Az elnök beszéde végén még kitér a kénszeregyezési törvény esetleges módosítására is. Kéri, hogy az új törvényt úgy módosítsák, hogy a gazdasági válságtól elsodort kereskedők védelmet találjanak és lehetőséget nyújtsanak, hogy az önhibáján kívül válságba került kereskedő megmenthesse a tisztességes nevét és munkáját is tovább folytathassa.

— Fel kell hívni a figyelmét a kereskedőtársadalomnak arra a körülményre, hogy csak erős küzdelem után tudja kivívni kívánságait. Ezt csak az egyesületek anyagi és erkölcsi együttműködése segítheti elő.

A kamarai alelnök beszéde.

Dr Borbély István alelnök emelkedik ezután szólásra:

— A Kereskedők Tanácsa tagjaiból álló vezetőség leglelkiesmeretesebb munkával al tudta érni azt, hogy a csödben álló nagymultú intézményt megmentette a pusztulástól. Most életképessé lett újra, anyagilag teljesen rendezőtt, ma már mintaképül is szolgálhat a többi kamarának.

— Gondos gazdálkodással abba a helyzetbe jutott, hogy a költségvetésben már felesleg is van. Most már erkölcsi és anyagi alapunk is van, hogy terveket állítsuk fel, amelyek az ipar és kereskedelem általános érdekeit szolgálják.

Mintavásár Erdély fővárosában.

— *Tervbevéttük egy nagyszabású áru-mintavásár megrendezését is, amelyen nemcsak a kamarai kerület termékei, hanem az egész ország gyártmányai és termékei képviselve lesznek. Reméljük, hogy sikerül megvalósítani ezt a szép tervet. Elgondolásuk szerint augusztus 14-től szeptember 8-ig fog tartani ez a mintavásár, amely nemcsak az ország területén, hanem a külföld előtt is méltóképpen képviseli az iparunkat és kereskedelmünket.*

— Rendezni kell a vásárok kérdését is. A jelenlegi állapotok nem szolgálják az igazi célt, mert nem az illető vidék termékeinek tényleges képviselői.

— *A kamara tervbevette ezenkívül egy menház létesítését, amelyben az agg, munkaképtelen öreg kereskedőket és iparosokat helyezni fogják.* A Kamara előreláthatóan szaporodó bevételei segítségével teszi, hogy ezt a szép, emberbaráti tervet megvalósítsuk.

Comsa elnök a választmány nevében ezután köszönetet mond **Dr Borbély** alelnöknek azért az önzetlen munkáért, amit a köz érdekében kifejtett. Nehány felszólaló meghallgatása után a késő éjjeli órákig elhúzódtott ülést be-zárják.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljegyzési helye
Oradea, Sîrada Regele Carol II. 6.
E LŐ F I Z E T É S I A R A K : Belföldön: Egész évre 800 fillérre, az
negyedévre 210, egy hónapra 70 fill.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félre 45 P, negyedévre 23 P.
Egyes szám ára 30 fillér, vasárnap és ünnepek 36 fillér.
Postatakarékpénztári csekkzámiánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényel meg és sem utunk vissza.
Cikkjeitől való jogot magántulajdonosok viselnek.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az eső megszűnik, északkeleti szél és lehűlés várható.

Zürichi zárlat. Párizs 20.21, London 15.12 háromnegyed, Newyork 302 hétnyolcad, Brüsszel 51.55, Milánó 24.30, Madrid 41.87, Amsterdam 207.77 fél, Berlin 123, Bécs — schilling 57, Prága 12.69, Varsó 57.75, Belgrád 700.

Mária királyné Németországba utazott, befog nővéréhez. Bucuresti. Saját tud. Mária királyné Zwideneck ezredes kíséretében Németországba utazott, hogy meglátogassa nagybátyját, a királyi nagyhercegnőt. Mária királyné Öfelsége elutazása előtt hosszabb magánkihallgatáson fogadta dr. Zombori László prelátus-kanonokot a cotroceni palotában.

Római katolikus kápolnát építenek Sovata-fürdőn. Sovatáról jelentik: Mai-láth Gusztáv Károly erdélyi római katolikus püspök, Török Mihály jarai plébánost Sovatára helyezte át. Ugyanakkor a püspök elhatározta, hogy kápolnát építtet a sovatai katolikus magyarok részére. Sándor István földbirtokos és Sándor Béla, a cluj-i Minerva vezérigazgatója felajánlották az építkezéshez szükséges területet a fürdőtelep legszébb helyén. Ezek szerint már az idén kápolnájuk lesz a sovatai katolikus magyaroknak és a fürdő katolikus látogatóinak. Eddig is volt egy felajánlott szoba, amelyet kápolnának használtak fel, de amelyvel az örökösök miatt sok kellemetlenség volt az utóbbi időben.

Dr. Hlatky Endre súlyos balesete. Budapestről jelentik: Dr. Hlatky Endrét, a budapesti rádió Oradeáról elszármazott kitérő igazgatóját, Dalmáciában a múlt héten baleset érte: lábán töréssel és súlyos szövetet. Hlatky Endre horgyléte felől a budapesti rádió az azt a felvilágosítást adott, hogy állapota rohamosan javul. Egy hét előtt hazahozták Budapestre és azóta lakásán ápolják. Orvosai remélik, hogy egy hét múlva annyira felépül, hogy újra elfoglalhatja helyét a rádiónál. Hlatky Endre munkássága a rádióvilágban nélkülözhetetlen. Neki köszönhető a rádióvilág magas európai színvonalra való emelkedése, amilyen ma van s általában az a nagy lendület, amit a rádió vitt, mióta ő a műsorigazgató. Végtelen munkabírása, magas intelligenciája, európai modora, hozzáértése nélkül már el sem tudjuk képzelni a pesti rádiót. Balesete nemcsak egész Magyarországon, de szülővárosában, Oradeán is, ahol edesatyja főispán volt, nagy részvétet keltett. De nagy részvétet fogadják a hirtelen más államokban is, amelyekkel mint sajtófőnök, majd mint rádióigazgató szoros kapcsolatot teremtett magának.

Elfogták a marseillei tömeggyilkost. Marseille-ből jelentik: A rendőrségnek sikerült elfogni a marseillei rémet, aki az eddigi adatok szerint 131 embert gyilkolt meg. Tubart Pál, akit az alvilágban „fojtogató” néven ismernek, éveken keresztül nagyobb kitérő csapatot indított Brazíliába. San Paolóban azonban moerasas ingoványba vezetett és otthagyta őket. Tubartot hazatérőben elfogták Southamptonban, de Párizsba szállítása közben megszökött. Mintegy hét évvel ezelőtt felbukkant Marseilleben egy Malaquin Albert nevű férfi és kivándorlóirodát nyitott. Marseille közelében egy villát vásárolt s azt valóságos erődé építette ki. A kivándorlási irodát azóta vezette s most Buenos Airesből értesítették a rendőrséget, hogy Malaquin ugyanolyan módon tüntetett el a legrosszabb embert, mint annakidején a „fojtogató”. A detektívek körülfutották Malaquin villáját és három napig várakoztak, amikor a gyilkos kocsiant pillájából. A detektíveknek sikerült elfogni s azt hiszik, hogy Malaquin azonos Tubarttal.

A seínek bucsuja Pakocs Károly esperes-plébánosától. Jelentettük, hogy Fiedler István püspök Pakocs Károly pápai kamarást, esperest, a kiváló költőt, lapunk illusztris munkatársát, Seíniből baia-marei plébánosává helyezte át. Seini közönsége meleg szeretetteljes ünnepség keretében bucsuzott el plébánosától. Az ünnepség szentmisével kezdődött, amit Pakocs Károly pápai kamarás szolgált. dr. Gruber Ernő baia-marei minorita teológiai tanár és Borsos Elek segédlelkész asszisztálásával. Istentisztelet alatt a templomi énekkar és a zenekar Láng Viktor kurnagy vezetésével működött közre. Istentisztelet után a katolikus kultúrteremben az iskolás gyermekek az irgalmas nővérek vezetése alatt megható szavakkal, gyermeki szeretettel vetettek bucsút Pakocs Károly pápai kamarástól, majd Kolmár Tibor szavalata és az énekkar száma után dr. Kamenszky Viktor, az egyháztanács elnöke az egyházközösség nevében bucsuzott el, beszédeiben, mint a szeretet emberét vázolta fel Pakocs Károly egyéniségét, aki a szeretetet sugározza maga körül. Pakocs Károly meghatódottan mondott köszönetet híveinek s költői lendülettel rajzolta meg a mai papot, illetve azokat a kötelességeket, melyeknek elvégzése a lelkek pásztorára vár. Délben közönséges este az Oltáregylet rendezésében vacsora volt, amelyeken sok felköszöntő hangzott el. A seínek bucsuünnepén az örömteljes fogadtatásra készülő baia-mareiek tizenkét tagú küldöttséggel képviseltették magukat.

Nagyarányu sikkasztás a földgáz társaságnál Mediason. Saját tud. A Sometán könyvelője Sandulescu Joan hivatali pénzeket sikkasztott s elkártározta. Sandulescu könyvelő eddig két ízben követelt el szabálytalanságot, azonban családos voltára való tekintettel megbocsátottak neki, de tovább is látogatta az egyik zug játékbargangot és egy házivizsgálat nem várt szenzációval végződött. A Sometán feljelentésére a sığıhoarai főügyész kiszállt Mediasra, Sandulescut letartóztatta, fuvarlevél hamisítás és számlahamisítás és sikkasztás címén. Sandulescu a magánéletek ezer lelen aluli számláit úgy hamisította, hogy azok elé tízezer számokat írt és a pénztárnál Vantu Irodaszolgálat felvettette a maga részére. Sandulescu vallomásaival másokat is igyekszik belekeverni machinációjába, aminek eredményeképpen ugyancsak letartóztatták egy Rote nevű volt földgáz tisztviselőt és Gváor Károly Agroterra alkalmazottat is. A vizsgálat folyik.

* Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz a bélmozgást csakhamar megélénkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Az orvosok ajánlják.

Film készül Baia-Mareről. Saját tud. Dr. Janovics Jenő volt cluj-i színházigazgató filmet készített Baia-Mareről, a bányákról, a nagy ipari üzemekről, a festőtelepről és a gyönyörű vidékről. A film hatszáz méter hosszú s nemrég került ki a gyárból. Baia-Maren pedig próbavetítést csináltak, amit végignézt a város vezetői is. Szó van arról, hogy a város megveszi a filmet s megküldi az összes mozgóképszínházaknak vetítés végett, hogy propagandát csináljon és növelje az idegenforgalmat.

A pesti titokzatos színészbetrány folytatódik. Budapestről jelentik: A Góth-házaspár kilépése a színészbetrány kötelékéből a színházi világban nagy feltűnést keltett. Hír szerint Góthék példáját most Vaszary Piroška is követte. Békeffy László, a színészbetrány elnöke ezzel szemben kijelentette, hogy Góthék kilépési bejelentésén kívül más kilépő levelet eddig nem kapott. Erdékes, hogy még mindig titok fedi, hogy mi van a kilépések mögött.

Szállítunk elsőrendű minőségben:

szőlőtőlványokat, gyümölcs- és díszfákat, díszbokrokat, dália és egyéb évelőket, magas- és törpe rózsafákat, gyümölcsalanyokat.

Ambrosi, Fischer és Társai,
AJUD, jud. ALBA.

„QUICK” Terc
Sublima: az érzékeny bőr pengéje. Lei 13
Superbo: az érdes szakáll pengéje. „ 11
Garantált univerzális penge

Meghalt egy híres olasz tábornok Rómából jelentik: Gustavo Fara bersagliere tábornok hetvenöt éves korában meghalt. A tábornok nagy szerepet vitt a libiai harcokban, a világháborúban is és a Marcia su Roma alkalmával ő vezette a fasiszták hadoszlopait.

Hazakerült a három világljáró diák. Megirtuk, hogy az oradeai Gojdu-liceum három negyedik osztályos diákja neki indult a nagyvilágba. Egyik közeli községben, Ineuban, a görög katolikus papnál szállást kértek éjszakára azzal, hogy eltévedt cserkészek. A pap felismerte őket megvendégelte, lefektette azzal, hogy reggel a vonaton hazaindítja a gyerekeket, de ezek kora hajnalban megszöktek. Tegnapelőtt este azán az egyik a család nagy öröme hazaérkezett. Elmondotta, hogy utközben esett az eső, ő haza akart jönni s összeesve társaival, ott hagyta őket s felkészkedett egy tehervonatra, hazajött. Nem volt revolverük, csak egy Flaubert-pisztolyuk és cserkészkeszük. Társai a Zichy cseppkő-barlanghoz mentek. Telefon értesítésre a barlangnál megtalálták s hazahozták a másik két diákot is, akik szintén összezártak a tetet-lelket öszegyőtrő esőben. Elpanaszolták, hogy a farkasoktól való félelmükben egy parasztháznál, ezalman tölthették a második éjszakát, ahol bogarak csípték őket. Nagyon el voltak keseredve, de csak egyiknek volt merészsége a hazatérésre. Minden felszerelésük egy hőmérő, két kínin, cserkészkés, pálinka s egy Flaubert-pisztoly volt, amit engedély nélkül lehet venni. Kiderült, hogy a Dox című folyóirat Kalandor regényei izgatták fel a fantáziájukat a szökésre. Tegnap már megjelentek az iskolában a világljáró diákok, ahol csak jegyzőkönyvi megrovásban részesítették őket, de otthon szigorubb fenytésben részesültek.

Kérelem. Jézus szent Szive tiszteltetére a Rupea-i római katolikus anyaegyházhoz tartozó Racosul de jos filiában kis kápolnát óhajtunk építeni, amit 120 lélek nélkülöz. Jézus szent Szivét szerető és tisztelő jölelkekhez fordulunk segítségért, hogy nemes tervünket valóra válthassuk. Az Ur Jézus fizesse meg kegyes adományát. Szives adományokat a Rupea lelkesi hivatalhoz kérem.

Egy nyugalmazott őrmester Maniu nevével szőlőművelés. Satu-Mare. Saját tud. Két és fél évvel ezelőtt egy jól öltözött, idősebb ember, Iluti Emanuel ny. őrmester járta a satumaremegeyi és a maramuresi falvakat s főként azokat a földműves családokat látogatta meg, amelyekben rokona állt az új, határszéli telepítéseken. Azzal állott elő, hogy a jó carei vidéki földből nekik is tud szerezni, ha nem sajnálnak 4—5 ezer leit. Mivel a salajmegeyi szántóföldek elsőrendűek, akadt jelentkező elég, különösen amikor Iluti Emanuel azzal kérdeket, hogy Maniu Gyula jó barátja neki s az ő segítségével fogja keresztül vinni, hogy a carei vidéki állami rezervákból a jelentkezőknek is jusson. Iluti mintegy hetven ezer leit szedett össze, de nem elégedett meg, hanem Bucurestiből egyik táviratot a másik után küldte a gazdáknak újabb pénzekért, amiket meg is kapott, a pénzüket után futó földművesek áldoztak, nem egy közülük jószágát adta el csakhogy pénzt küldhessen. Amikor szorongatták a földelékért, hogy a kedélyeket megnyugtassa, egyeseknek, a leghangosabbaknak a kérvényét „aprobat” jelzéssel visszaküldte, ami azt jelentette volna, hogy megvan a föld és erre újabb összegeket kért és kapott. Végre is a földművesek ügyvédhez fordultak s így derült ki a család, amit ügyészségi feljelentés követett. A satumarei törvényesék Ilutit öthónapi fogházra és kétezer lej pénzbüntetésre ítélték.

Az emberi szenvedés nagyon sok fajtájú és soha véget nem érő

és mégis naponta növekszik azoknak a száma, akik kigyógyultak szenvedéseikből a Gastro D kezeléssel.

A mi generációnk számos tagja szenved emésztőszervi betegségekben, hogy a tudósok arra a megállapításra jutottak, hogy ezek a betegségek az egyes emberek háború utáni lelki és testi állapotával szoros összefüggésben vannak és nem kezelhetők, mint egyszerű betegségek tünetek, hanem az esték legtöbbször magát a vegetatív idegrendszert kell befolyásolni. Megállapították, hogy a „Gastro D” gyógyszer olyan kitűnő hatással van a központi és vegetatív idegrendszerre, hogy a legmakacsabb gyomor, bél, epe, vese és májbajokat is tökéletesen kigyógyítani képes. Ime mit ír Sutru István, Bucuresti, Str. Basilescu 2: 3 esztendeje szenvedtem gyomor- és májbajban, semmiféle gyógyszer nem segített. Az első kanál Gastro D után már javulást éreztem, 4 üveg elfogyasztása után tökéletesen meggyógyultam.

A Gastro D-t 130 lei utánvétellel küldi Császár E. gyógyszerháza, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Öngyilkos főpincér. Mediaș. Saját tud. Vasárnap délután a fenyves erdőben Komlósi Gyula, a Gewerbeverein szimpatikus fizetőpincére Frommar-pisztollyal öngyilkossági kísérletet követett el. Komlósi nemrégben lett éthordóból főpincér, minden kaució nélkül, pusztán szorgalmáért és figyelmes kiszolgálásának elismerésül. Komlósi boldog családi életet élt, nemrég született egy kis fia, mire megfogadta, hogy többé nem iszik. Az utóbbi időben azonban nagyon sokat mulatozott, zárás után és miként most kiderült, a napi bevételt verte el. Gazdájának 85 ezer leivel tartozott, amit azzal indokolt, hogy a vendégek ennyivel tartoznak. Halála után kiderült, bár van tényleg tartozó vendég, de korántsem annyi, mint amennyivel Komlósi nem tudott elszámolni. A városi kórházban ápolják, sérülése életveszélyes és orvosai szerint kevés reménye van a felgyógyuláshoz.

Törlik a szegedi díszpolgárok sorából a Bach-korszak magyargyűlöleit. Szegedről jelentik: A Bach-korszak idején több osztrák államférfit díszpolgárrá kellett választani az egyes magyar városoknak. Így lett Szeged díszpolgára maga Bach és még tizenhét magyarfaló osztrák. Szegeden most mozgalom indult, hogy ezeket a kényszer díszpolgárságokat töröljék.

Sikkasztó postamester. Baia-Mare. Saját tud. A bánya város postafőnökének fia: Moja Juliu a ferneziui postahivatalnál teljesített szolgálatot. Az oradeai postaigazgatóságnál valaki jelentette, hogy úgy a baia marei, mint a ferneziui hivatalnál vizsgálások történnék. A vizsgáló bizottság Ferneziun 24 ezer lei hiányt állapított meg, amit Moja Juliu sikkasztott el. A fiatal postástiszt beismerte, hogy ő tulajdonította el a hivatalos pénzt s elverte az összeget. A huszonnégy éves tisztviselő ellen bűnvádi eljárás indult.

Ellontak egy vagon nyulbőrt. Satu-Mare. Saját tud. Valea lui Mihai állomáson éjjel egy lezárt vasúti teherkocsit ismeretlen tettesek feltörték és a benne levő 20 ezer lei értékű nyulbőrt, amit Satu-Maren adtak fel Magyarországra felé, elvitték. A csendőrség az állomással szemben levő szőlő-csészházában a lopott bőrtök egy részét rövidesen megtalálta. Több vincellért letartóztattak és több kereskedő ellen eljárás indult, mert vásárolták a lopott bőrtökeket.

Neandervölgyi ember koponyáját találták meg Róma mellett. Nello Puccioni közli, hogy Rómától északra, a Tiberis és Anciene összefolyásánál egy kavicsos árok kikutatásánál neandervölgyi ember koponyáját találták C. A. Blanc dr. asszisztenssel. A koponya aránylag jó megtartású és teljesen azonos típusu azzal, amelyet hét esztendővel ezelőtt ugyanazon a helyen leltek.

Nagy petróleum-mezőt találtak Magyarországon. Budapestről jelentik: A Kaposvár melletti Gergeteg községben folytatott petróleum-kutatások során 2200 méternél petróleum-nyomokra bukkantak. Még 200 métert kell furni, hogy feltáruljon a földalatti petróleum-mező. A jelek szerint igen hatalmas petróleum-mezőről van szó.

Leégett a ghilvaci faüzem. Satu-Mare. Saját tud. Kedre virradóra Ghilvacion felgyúlt a Bálteki Faipar fatelepe. Satmarról egy motoros fecskendő s egy szakasz tűzoltó külön vonattal sietett a tüzhez. Akkorra már lángokban állott a gépház és a hatalmas fűrészcsarnok is. Bár az eső esett, de a száraz faanyag lángokban égett és csak másnap délre tudták elfojtani. A kárt másfélmillió leinek mondják, ami biztosítással megtérül. A tűz miatt száz munkás kenyérét vesztette, legalább egyelőre.

Anyagi zavarok miatt öngyilkos lett egy szlovénközi magyar vezető férfi. Ungvárról jel. Az Ungvár közelében fekvő Csicsér községben felakasztotta magát Medve Imre 42 éves földbirtokos, a felvidéki magyarság egyik vezető egyénisége. Az elhunyt földbirtokos nagy érdemeket szerzett a tözföldi magyarok szellemi kapcsolatainak megteremtése körül. Az utóbbi időben anyagi zavarokkal küzdött és nagy lehangoltság vett rajta erőt.

Egy milliomos, aki saját kezével fojtja meg Rooseveltet. Newyorkból jelentik: Az amerikai pénzügyvilág egyik ismert tagját, Austin Palmert, a bíróság 30 napi fogságra ítélte, mert fenyegető levelet írt Rooseveltnak. A levélben azzal fenyegette meg az elnököt, hogy sajátkezűleg fojtja meg, mert Roosevelt gazdasági politikája következtében 1 millió dollárt veszített.

A makacs ember pörül jár. Deva. Saját tud. Lápudat Joan saulesti lakos a választás alkalmával nem a legjobb módon viselkedett a választási igazolványokat szétosztó bíróval. A gazda beszélt állapotban volt, a bíróval viccelődni kezdett, sőt meleg kedélyességében a bíró nyakát cimborásan át is ölelte, amire a bíró természetesen a leghidegebben ellökte magától és rendre utasította. Erre a gazda száján kiszaladt egy népies szitok, amit a bíró magára nézve sértőnek kellett, hogy találjon, mert becsületsértési pert indított a devai járásbírósnál. A gazdát a járásbíró hathavi elzárásra és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte. De a bíró lepődött meg elsősorban azon, hogy az elítélt nem fellebbezett. Háromszor is megkérdezte, hogy meg van-e elégedve, mert emberi számítás és feltételek szerint úgy látszott, hogy csak meg akarja ijeszteni a kedélyeskedő gazdát s a törvénytörést le fogja szállítani az ítéletet. Az ember makacssága miatt azonban az ítélet azonnal jogerőre emelkedett. De a gazda az 5000 lei nem tudja megfizetni, kerek 9 hónapig lesz a devai fogház lakója, kedélyes diskurálása következtében.

Új könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ara 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál.

Eden és Sztalin. Londonból jelentik: Eden külügyminiszter egy társaságban elmesélte, hogy amikor Moszkvában volt Sztalinnal, az orosz diktátor megkérdezte, mennyi fizetése van az angol munkaügyi miniszternek.

— Kétezer font! — felelte Eden.

— Na látja — mondta Sztalin — mennyi fölösleges pénzt ad ki az önök államkincstára. És mennyit kap a miniszterelnök?

— Körülbelül kétszerannyit.

— Micsoda pazarlás! — méltatlankodik Sztalin. — Nézzen csak oda. Ott van Kilinin elvtárs, a Szovjet Unió elnöke. Havi fizetése nem több 36 fontnál.

Eden nézi-nézegeti Kalinint egy darabig. Aztán csendesen így szól:

— Ez természetesen elég kevés, de én azt hiszem, hogy Angliában sem kapna többet.

Harmincöt hektoliter „fekete pálnin” szállított el Satu-Maren. Saját tud. A satu marei pénzügyőri gárda vezetőjét arról értesítették, hogy az egyik szeszraktár címére harmincöt hektoliter pálnin érkezett, amit Baiauban adtak fel. A küldemény kísérője: Mayersohn Ávrám a szállítólevelet is bemutatta, melyhez a bacăui pénzügyi gárda jegyzékét is csatolták s igazolták, hogy Bacăuban a szállítmány után befizették a 80 ezer lei kitévő illetéket. Pop Simon pénzügyőri csoportvezetőnek azonban feltűnt, hogy a bacăui befizetést igazoló jegyzék nyugalom van lezárva. Ezt lezárta s kitűnt, hogy egy küldeményt már leszállítottak az iratokkal s most a másodikat hozták le, de nem fizették meg a háromezeröttszáz liter után az illetéket, mire a pálninkát elkobozták s a feladó cégére s a küldemény kísérőjére kétszáz ezer leies bírságot vetettek ki.

*** Ha az arcszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt,** ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyotrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kineznek, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral egy-egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet innia. Az orvosok azért rendelik már régóta a **Ferenc József** vizet oly gyakran, mert ez a rosszullét okát rendszerint gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrisíti. Az orvosok ajánlják.

Meghalt Follinuszné Csigaházi Etel. Aradról jelentik: Vasárnap reggel hat órakor az aradi közpórházban 82 esztendőskorában elhunyt özv. Follinus Aurélné Csigaházi Etel, az ismert, nagynevű színművésznő. Jászai Mari, Fáy Szeréna, Márkus Emília kortársa volt Csigaházi Etel, ennek a nagynevű drámai művésznemzedéknek a tagja, amely a magyar színházi művészetet művészi magasságotig emelte. Aradon mintegy három évtizeden át működött és egyénisége szinte teljesen összeforrt Arad város kultúrtörténetével. Amikor az alig huszesztendőskis kezdő színésznő Aradon a színpad rögs pályájára indult, a Follinus-féle színtársulat működött. Follinus színiigazgató fia volt az a Follinus Aurél, akiből idővel az ország egyik legnevesebb színműiroja lett. Follinus Aurél eredetileg Budapesten a Heckenast-féle nyomdai vállalat igazgatója volt, később a clujai nemzeti színház, majd a budapesti Népszínház igazgatója lett. Népszínművei közül a Szeget szeggel, a Náni, Az öreg és Rontó Pál című vígjátékai ma is ismertek. Az öreg Follinusnál ismerkedtek meg egymással a fiatal művészek és ösze is házasodtak. Idővel Follinusné Aradra került és 35 éven keresztül elválaszthatatlanul az aradi színházhoz kötötte életét. Színművészetének 50 éves jubileumát 1923. január 31-én ünnepelték meg. Ötvenkét éves színészi működés után, 1925. április 15-én végleg visszavonult a színpadi világtól, még pedig férje darabjában, a Nániban. Három hónappal ezelőtt a 82 éves drámai művésznő elesett és ebből kifolyólag súlyos csipőcsonttöréssel a közpórházba szállított, ahol annyira javult, hogy már a kórház udvarán sétált, miközben meghűlt, tüdőgyulladást kapott és vasárnap meghalt. Kedden délután temették el óriási részvét mellett. A temetésen Szendrei Mihály mondott búcsuzót. A város ingyen sírhelyet adott Follinusnének, egykori kollégája B. Szabó Józsefné sírjában, mert ez a sír 30 év után felszabadult.

Harmincöt méter hosszú hajó Konstanz am Bodensee utcáin.

Érdekes látványban volt része a svájci városka lakosságának a napokban, mikor egy 34 méter hosszú hajó alsó részét, amelyet a Bodeni tavon való közlekedésre terveztek, teherautó szerkezetre szerelve végigszállítottak a városban, hogy a kikötőben átadják rendeltetésének.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan javíthatjuk meg gyümölcsstermesztésünk minőségét és mennyiségét

Irta: Benkő Dénes (Turia)

II.

A gyengén hajtó fánál a hajtások, illetve a levelek tökéletesebb kifejlődését és ezzel a termés hozam fokozását úgy érhetjük el a legkönnyebben, ha a fa csurgója alatti részt nedves istállótrágyával befedjük és a trágyát beasuk vagy bekapáljuk. Még gyorsabban hat a fa fejlődésére a vízzel hígított trágyalé. A gyárosok közül nagyon alkalmas szer a mésznitrogén és a csilisalétróm. A fokozott nitrogén-trágyázás megindítja a fa erőteljes fejlődését, a termés hozamot pedig azutáni rendszeres foszforos és kálium gazdag trágyafélék (Szuperfoszfát, Thomasz-salak, illetve 40 %-os kálió, Kainit) alkalmazásával fokozhatjuk. Utóbbiakat elég jól lehet pótolni haromitrágyával és fahamuval.

Az ifjítást főleg azoknál az idősebb fánál alkalmazzuk, amelyeknek a koronája tele van visszahajtásokkal. Utóbbiak majdnem biztos jelei annak, hogy a fa alapjában véve egészséges, még fejlődni, teremni tudna, ha egyes helyeken a nedvkeringés zavartalan menetét valami nem gátolná. Az ilyen fának, a pihenési idő alatt a koronáigait fél vagy egyharmad hosszúságukra visszavágjuk, a talaját nedves trágyával vagy hígított trágyaléval megtrágyazzuk és felássuk vagy bekapáljuk. Az első évben sűrűn előtörő hajtásokat szabadon fejlődni engedjük, azután a legalkalmasabbakból koronát nevelünk és a többieket től levágjuk. Ha az így megfiatalított fa később foszforos- és kálium gazdag trágyafélésekkel el lesz látva, még sokáig és bőven kedveskedhetik kifogástalan gyümölcsökkel. Ifjítást elsősorban az almánál és körténél lehet végezni, de gyakran jól sikerül az őszibarack és a szilva megfiatalítása is, míg ellenben a többi gyümölcsnemeknél az eredmény nem mindig kedvező.

Olyan gyengehozamú fánál, amelyek túlságosan dúsán (buján) nőnek, a lombzatuk nagy és sötétzöld levelekből áll, a terméklettséget rendszeren arra vezethetjük vissza, hogy a fa nitrogénben gazdag és kálium, foszforos- és szegény talajon áll. Ebben az esetben gyűrűzést, illetve köpülőzést alkalmazhatunk.

Buja növés ott szokott leginkább előfordulni, ahol az istállóból a trágyalé a fa csurgójára folyik és nagyobb mennyiségben felhalmozódva, a talajt teljesen átitatja. Amennyiben lehet a fölösleges trágyaléval még a gyűrűzés előtt valamiképpen levezetjük.

A gyűrűzés abból áll, hogy a termékletlen fának a kergét, a törzsön, közvetlen a koronáigak elágazása alatt, vagy esetleg magukon a koronáigakon, egészen a fás részig, egy-két ujjnyi szélességben körbe lehántjuk és az így keletkezett gyűrűalakú sebet oltóviasszal bekentjük.

A fiatal fatestben felfelé áramló nyers tápanyag akadálytalanul feljutnak a levelekbe, azonban a kész tápanyagok visszaáramlás közben a gyűrűzés helyénél elakadnak és kénytelenek a korona egyes részeiben, így többek között a hajtó és termőnyugyekben, felhalmozódni. A bővebb termés hozam rendszeren a gyűrűzést követő első vagy második évben bekövetkezik.

A gyűrűzést vaskarikákkal, illetve dróttal is el lehet végezni. A karikát, drótot a meggyűrűzendő helyen rászorítjuk a fára és rajta hagyjuk mindaddig, amíg a bővebb termés hozam be nem következik.

Amennyiben időben azt észlelnők, hogy a vasabroncs, illetve drótkörül a fa erősen megvastagszik, egy kis lécet lazítunk rajtuk. Ha a drótot a fa kerge anyjára benőtte volna, hogy nagyobb seb ejtése nélkül nem tudnók eltávolítani, a kergét a gyűrűzésen keresztül a törzs

hosszirányában, több helyen a fásrészig behasogatjuk.

A köpülőzést leginkább akkor szokták alkalmazni, ha a fa kerge a fatesthez hozzátűlt, vagy ha túlságosan sok a fában a nedvesség. Előbbi esetben a nedvkeringés akadályozva van, utóbbi esetben a meggyorsult nedvkeringés túlságosan sok hajtórész és kevés termő-rész fejlődését segíti elő, sőt nedvesebb időjárás esetén a zsenge vesszők (szemek) elfagyásához is nagymértékben hozzájárulhat.

A kéregnek a fatestre való rásülése rendszeren olyankor fordul elő, amidőn egy nagyon esős év után szárazság következik. A gyorsan fejlődött zsenge héj ilyenkor vizének legnagyobb részét elveszítve, vasabroncsként feszül a fához.

A köpülőzést úgy végezzük, hogy a törzet, esetleg a vastagabb ágakat is hosszában éles késsel a fásrészig behasogatjuk. A köpülőzést által keletkezett sebek helyén a fa kerge a belső feszítőerőnek enged, megtáglul és a rendszeres nedvkeringés megindul, illetve a fa vizet veszít és a boszúsodott tápnedvek termésközzé hatnak.

Közgazdasági apró hírek

(București.) A belső nehézipar jelentékeny katonai megrendeléseket kapott.

(Timișoara.) A bánági gabonapiac irányzata lanyha. A kiviteli tevékenység csaknem teljesen szünetel.

(Oradea.) A Mezőgazdasági Kamara a megyében gyümölcsstermesztési és szőlőművelési előadásokat tart, melyek iránt a gazdák részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg. A Magyar Párt oradeai tagozata is hasonló tárgyú előadásorozatot fejezett be az elmúlt héten.

(Constanța.) Kiviteli célokra 26 vagon cukor érkezett a kikötővárosba.

(București.) Az oroszországi áruforgalom felvételének előmunkálatai folyamatban vannak. A behozatal legfőbb cikkei a nyersgyap, pamutfonal, tea, prém- és gumiarú lesz. Ezzel szemben a kiviteli áruk között az állatok, állati termékek, nyersbőrök és a gyapjú fog fontosabb szerephez jutni.

(București.) A hivatalos lap legutóbbi száma kormányrendeletet közöl, mely szerint a csikóbőr kivitele tilos.

(Ljubljana-Laibach.) A Nemzetközi Árumintavásárt június első hetében fogják megtartani.

(București.) A francia hitelezők megbízottja: Wenger a fővárosba érkezett és a tárgyalásokat megkezdette.

(Stockholm.) Svédország külkereskedelmi mérlege a folyó év első két hónapjában feltűnően deficites irányzatú.

(Budapest.) A földművelésügyi minisztérium a hussertést tenyésztő gazdák alkalmazottai számára négyhetes időtartamú sertésgondozó tanfolyamokat létesít.

(Róma.) A Nemzetközi Mezőgazdasági Hivatal jelentése szerint a gabonapiac Európáért lanyha irányzatú. Amerikában sincs jelentősebb külkereskedelmi tevékenység.

(București.) A CFR harmincnégy százalékos felárral számolja el a valutákat.

(Párizs.) A Kereskedelmi és Iparkamarák Nemzetközi Szövetsége mozgalmat kezdeményez a világpiac valuta- és devizaügyeinek rendezése érdekében.

HÜLÉSNÉL-GRIPPÁNÁL

TESTA
GYÓGYIT

Minden gyógyszerteráiban Kapható

Felvették a költségvetésbe az 1935. évre szóló házbérkülönbözeteket

Timișoara. Saját tud. A háztulajdonosok egyesülete annakidején, miként jelentette, akciót indított, hogy azon tagjai, akiknek a védett lakások utáni házbérkülönbözet jár, pert indítsanak a pénzügyminisztérium ellen. Ez az akció karöltve indult meg a háztulajdonos-szervezetek bucurești szövetségével. Időközben azonban úgy București, mint másutt is hasonló perekben a különbözet megfizetésére kötelezte a bíróság a minisztériumot, úgyhogy most már inkább azon fáradozik az egyesület, hogy érdekelt tagjai igényüket jelentse be. A bejelentés a törvény értelmében a bírósági portárnél történik, aki azt a pénzügyigazgatóság útján továbbítja a pénzügyminisztériumba. A háztulajdonosok egyesülete azon igyekezik, hogy a bejelentés az ilfovi törvényszék portárnél történjék meg s mintegy ötven tagjának ilyen bejelentését továbbította is București. Más városokból is sokan ott jelentették be igényüket. Most aztán az egyesület értesítést kapott Bucureștiből, hogy az akció sikerrel járt, annyiban, hogy a pénzügyminisztérium az 1935. évre eső házbérkülönbözeteket már felvette az új költségvetés tervezetében. Ezeket a különbözeteket tehát, ha a költségvetésnek ezt a részét megszavazzák, ki fogják fizetni. Ezek hat hónapra vonatkoznak, 1935 májusától novemberig, amikor a lakásvédelem megszűnt. Ami az 1934. évi különbözeteket illeti — 1934 májusától 1935 májusáig — ezeknek a költségvetésbe való felvétele is el volt már rendezve. Miután azonban a rendelet nem volt eléggé világos, végrehajtása elmaradt. A bucurești értesítés szerint azonban remény van rá, hogy ezek az összegek is belekerüljenek a költségvetésbe, szóval, hogy ezek is az év tavaszán ki lesznek fizetve.

Erdélyi és bánági fiókot létesít a bucurești kisipari szövetség. Timișoara. Saját tud. A kisipari szövetség, amelynek Bucureștiből van a székhelye s amellyel az erdélyi és bánági iparos-szervezetek együtt dolgoznak, mert avval a tervvel foglalkoznak, hogy külön erdélyi-bánági titkárságot szervez. Ennek is Bucureștiből volna a hivatala. Ez az iroda intézné el közvetlenül az erdélyi és bánági iparoság ügyeit és képviselné ennek érdekeit. Az iroda élére Ga jő Andrást, a timișoarai ipartestület titkárát kívánják megnyerni, aki román ember, de a kisebbségi iparosok nyelvét is ismeri.

Iparosok problémái. Timișoara. Saját tud. Az ipartestület a bucurești kisiparosok szövetségétől meghívást kapott a március 1-én és 2-án tartandó kisipari kongresszusra. A kongresszusra meghívják az erdélyi és bánági iparos-szervezeteket is. Samolla elnökszenátor, Roman Valer visszavont ipartörvénytervezetével kapcsolatban az iparoság kívánságait fejtegeti, amelvetek egy új ipartörvényben meg kellene valósítani s egyben a kisipari kamara felállítását sürgeti meg újból. A kongresszuson foglalkoznak az iparoság tulajdonlásával és a betegségyező illetékekkel, egy iparosbank felállításának szükségességével, mérsékelt vasúti jegyeket követelnek, megtárgyalják a nyersanyag drágulásának kérdését és foglalkoznak az ipari mézve káros trösztök és kartellek problémájával. A kongresszusról memorandumot terjesztenek elő illetékes helyre az iparos-iffuság szakmabeli továbbképzésének lehetővé tételéről.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan javíthatjuk meg gyümölcsstermesztésünk minőségét és mennyiségét

Irta: Benkó Dénes (Turia)

II.

A gyengén hajtó fánál a hajtások, illetve a levelek tökéletesebb kifejlődését és ezzel a terméshozam fokozását úgy érhetjük el a legkönnyebben, ha a fa csurgója alatti részt nedves istállótrágyával befedjük és a trágyát beasuk vagy bekapáljuk. Még gyorsabban hat a fa fejlődésére a vízzel hígított trágyalé. A gyári szerek közül nagyon alkalmas szer a mésznitrogén és a csilisálatrom. A fokozott nitrogén-trágyázás megindítja a fa erőteljes fejlődését, a terméshozamot pedig azutáni rendszeres foszforos és kálium gazdag trágyafélék (Szuperfoszfát, Thomasz-salak, illetve 40 %-os kálió, Kainit) alkalmazásával fokozhassuk. Utóbbiakat elég jól lehet pótolni haromtrágyával és fahamuval.

Az ifjítást főleg azoknál az idősebb fánál alkalmazzuk, amelyeknek a koronája tele van visszahajtásokkal. Utóbbiak majdnem biztos jelei annak, hogy a fa alapjában véve egészséges, még fejlődni, teremni tudna, ha egyes helyeken a nedvkeringés zavartalan menétét valami nem gátolná. Az ilyen fának, a pihenési idő alatt a koronaágait fél vagy egyharmad hosszúságukra visszavágjuk, a talaját nedves trágyával vagy hígított trágyaléval megtrágyazzuk és felássuk vagy bekapáljuk. Az első évben sűrűn előtörő hajtásokat szabadon fejlődni engedjük, azután a legalkalmasabbakból koronát nevelünk és a többiekkel től levágjuk. Ha az így megfiatalított fa később foszforosban és kálium gazdag trágyafélésekkel el lesz látva, még sokáig és bőven kedveskedhetik kifogástalan gyümölcsökkel. Ifjítást elsősorban az almánál és körnél lehet végezni, de gyakran jól sikerül az őszibarack és a szilva megfiatalítása is, míg ellenben a többi gyümölcsnemeknél az eredmény nem mindig kedvező.

Olyan gyengehozamú fánál, amelyek túlságosan dúsán (buján) nőnek, a lombzatuk nagy és sötétzöld levelekből áll, a természetellenes rendesen arra vezethetjük vissza, hogy a fa nitrogénben gazdag és kálium, foszforosban szegény talajon áll. Ebben az esetben gyűrűzést, illetve köpülyözést alkalmazhatunk. Buja növést ott szokott leginkább előfordulni, ahol az istállótrágya a fa csurgójára folyik és nagyobb mennyiségben felhalmozódva, a talajt teljesen átítatja. Amennyiben lehet a fölösleges trágyalévet még a gyűrűzés előtt valamiképpen levezetjük.

A gyűrűzés abból áll, hogy a termékellen fának a kérget, a törzsen, közvetlen a koronaágak elágazása alatt, vagy esetleg magukon a koronaágakon, egészen a fás részig, egy-két ujjnyi szélességben körbe lehántjuk és az így keletkezett gyűrűalakú sebet oltóviasszal bekentjük.

A fiatal fatestben felfelé áramló nyers tápanyag akadálytalanul feljutnak a levelekbe, azonban a kész tápanyagok visszaáramlás közben a gyűrűzés helyénél elakadnak és kénytelenek a korona egyes részeiben, így többek között a hajló és termőrégyekben, felhalmozódni. A bővebb terméshozam rendszeren a gyűrűzést követő első vagy második évben bekövetkezik.

A gyűrűzést vaskarikákkal, illetve dróttal is el lehet végezni. A karikát, drótot a meggyűrűzendő helyen rászorítjuk a fára és rajta hagyjuk mindaddig, amíg a bővebb terméshozam be nem következik.

Amennyiben idősebb fán az észlelnők, hogy a vasabroncs, illetve drótkörül a fa erősen megvastagszik, egy-két lazítunk rajtuk. Ha a drótot a fa kérge nyírára benőtte volna, hogy nagyobb seb ejtése nélkül nem tudnók eltávolítani, a kérget a gyűrűzésen keresztül a törzs

hosszirányában, több helyen a fásrészig behasogatjuk.

A köpülyözést leginkább akkor szokták alkalmazni, ha a fa kérge a fatesthez hozzásül, vagy ha túlságosan sok a fában a nedvesség. Előbbi esetben a nedvkeringés akadályozva van, utóbbi esetben a meggyorsult nedvkeringés túlságosan sok hajtórész és kevés termő-rész fejlődését segíti elő, sőt nedvesebb időjárás esetén a zsenge vesszők (szeinek) elfagyásához is nagymértékben hozzájárulhat.

A kéregnek a fatestre való rástülése rendszeren olyankor fordul elő, amidőn egy nagyon esős év után szárazság következik. A gyorsan fejlődött zsenge héj ilyenkor vízének legnagyobb részét elveszítve, vasabroncsként feszül a fához.

A köpülyözést úgy végezzük, hogy a törzset, esetleg a vastagabb ágakat is hosszában éles késsel a fásrészig behasogatjuk. A köpülyözés által keletkezett sebek helyén a fa kérge a belső feszítőerőnek enged, megtágul és a rendszeres nedvkeringés megindul, illetve a fa vizet veszít és a besűrűsödött tápnedvek természetesen fokozóan hatnak.

Közgazdasági apró hírek

(București.) A belföldi nehézipar jelentékeny katonai megrendeléseket kapott.

(Timișoara.) A bánági gabonapiac irányzata lanyha. A kiviteli tevékenység csaknem teljesen szűntel.

(Oradea.) A Mezőgazdasági Kamara a megyében gyümölcsstermesztési és szőlőművelési előadásokat tart, melyek iránt a gazdák részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg. A Magyar Párt oradeai tagozata is hasonló tárgyú előadássorozatot fejezett be az elmúlt héten.

(Constanța.) Kiviteli célokra 26 vagon cukor érkezett a kikötővárosba.

(București.) Az oroszországi áruforgalom felvételének előmunkálatai folyamatban vannak. A behozatal legfőbb cikkei a nyersgyapjú, pamutfonal, tea, prém- és gumiáru lesz. Ezzel szemben a kiviteli áruk között az állatok, állati termékek, nyersbőrök és a gyapjú fog fontosabb szerephez jutni.

(București.) A hivatalos lap legutóbbi száma kormányrendeletet közöl, mely szerint a csikóbőr kivitele tilos.

(Ljubjana-Laibach.) A Nemzetközi Árumintavásárt június első hetében fogják megtartani.

(București.) A francia hitelezők megbízottja: Wenger a fővárosba érkezett és a tárgyalásokat megkezdte.

(Stockholm.) Svédország külkereskedelmi mérlege a folyó év első két hónapjában feltűnően deficitese irányzatú.

(Budapest.) A földművelésügyi minisztérium a hussertést tenyésztő gazdák alkalmazottai számára négyhetes időtartamú sertésgondozó tanfolyamokat létesít.

(Róma.) A Nemzetközi Mezőgazdasági Hivatal jelentése szerint a gabonapiac Európában hanyatló irányzatú. Amerikában sincs jelentősebb külkereskedelmi tevékenység.

(București.) A CFR harmincnyolc százalékos felárral számolja el a valutákat.

(Párizs.) A Kereskedelmi és Iparkamarák Nemzetközi Szövetsége mozgalmat kezdeményez a világpiacon valuta- és devizaügyeinek rendezése érdekében.

HÜLÉSNÉL-GRIPPÁNÁL

TESTA
GYÓGYIT

Minden gyógyszerárban Kapható

Felvették a költségvetésbe az 1935. évre szóló házbérkülönbözeteket

Timișoara. Saját tud. A háztulajdonosok egyesülete annakidején, miként jelentette, akciót indított, hogy azon tagjai, akiknek a védett lakások utáni házbérkülönbözöt jár, pert indítsanak a pénzügyminisztérium ellen. Ez az akció karöltve indult meg a háztulajdonos-szervezetek bucurestii szövetségével. Időközben azonban úgy Bucurestiben, mint másutt is hasonló perekben a különbözöt megfizetésére kötelezte a bíróság a minisztériumot, úgyhogy most már inkább azon fáradozik az egyesület, hogy érdekelt tagjai igényüket jelentsék be. A bejelentés a törvény értelmében a bírósági portálnél történik, aki azt a pénzügyigazgatóság útján továbbítja a pénzügyminisztériumba. A háztulajdonosok egyesülete azon igyekezett, hogy a bejelentés az ilfovi törvényszék portáljánál történjék meg s mintegy ötven tagjának ilyen bejelentését továbbította is Bucurestibe. Más városokból is sokan ott jelentették be igényüket. Most aztán az egyesület értesítést kapott Bucurestiből, hogy az akció sikerrel járt, annyiban, hogy a pénzügyminisztérium az 1935. évre eső házbérkülönbözeteket már fel is vette az új költségvetés tervezetébe. Ezeket a különbözeteket tehát, ha a költségvetésnek ezt a részét megszavazzák, ki fogják fizetni. Ezek hat hónapra vonatkoznak, 1935 májustól novemberig, amikor a lakásvédelem megszűnt. Ami az 1934. évi különbözeteket illeti — 1934 májustól 1935 májusáig — ezeknek a költségvetésbe való felvétele is el volt már rendelve. Mivel azonban a rendelet nem volt eléggé világos, végrehajtása elmaradt. A bucurestii értesítés szerint azonban remény van rá, hogy ezek az összegek is belekerüljenek a költségvetésbe, szóval, hogy ezek is az év tavaszán ki lesznek fizetve.

Erdélyi és bánági fiókot létesít a bucurestii kisipari szövetség. Saját tud. A kisipari szövetség, amelynek Bucurestiben van a székhelye s amellyel az erdélyi és bánági iparos-szervezetek együtt dolgoznak, mert avval a tervvel foglalkoznak, hogy külön erdélyi-bánági titkárságot szervez. Ennek is Bucurestiben volna a hivatala. Ez az iroda intézné el közvetlenül az erdélyi és bánági iparosság ügyeit és képviselné ennek érdekeit. Az iroda élére G. J. András, a timișoarai ipartestület titkárát kívánják megnyerni, aki román ember, de a kisebbségi iparosok nyelvét is ismeri.

Iparosok problémái. Timișoara. Saját tud. Az Ipartestület a bucurestii kisiparosok szövetségétől meghívást kapott a március 1-én és 2-án tartandó kisipari kongresszusra. A kongresszusra meghívják az erdélyi és bánági iparos-szervezeteket is. Samoilă elnökszenátor, Roman Valer visszavont ipartörvénytervezetével kapcsolatban az iparosság kívánságait fejtegeti, amelyeket egy új ipartörvényben meg kellene valósítani s egyben a kisipari kamara felállítását sürgeti meg újból. A kongresszuson foglalkoznak az iparosság tulajdonosainak és a betegségyező illetékekkel, egy iparosbank felállításának szükségességével, mérsékelt vasuti jegyeket követelnek, megtagadják a nyersanyag drágulásának kérdését és kartellek problémájával. A kongresszusról memorandumot terjesztenek elő illetékes helyre az iparos-íjűség szakmabeli továbbképzésének lehetővé tételéről.

SPORT

Kapunyítás a Nemzeti Bajnokságban

Győznek-e az élcsoportok, vagy ismét megindul a bajnoki táblázat hullámválása? — A jelenlegi helyzet

Hosszu szünet után vasárnap, március 1-én végre megindulnak a Nemzeti Bajnokság tavaszi küzdelmei. Az első fordulóban 10 csapat kerül szembe egymással. Szabadnaposok a Crisana és a Juventus. A részletes műsor a következő:

Oradea: CAO (NAC)—Unirea Tricolor. A zöld-fehérek mindent beleadnak a küzdelemben, mivel meg akarják őrizni első helyüket. Viszont az Unirea Tricolor mindig sok gondot okozott. Ugyanazt a tologatós stílust játsza, mint a CAO (NAC) s így szép és egyben izgalmas mérkőzésre van kilátás.

Bucuresti. CFR—Gloria, bíró Vuia főhadnagy. Nehéz dolga lesz az aradi Gloriának a CFR ellen, amelynek edzését Konrád, a világhírű magyar edző vette át. Kemény harcra van kilátás.

Cluj: Universitatea—Venus, bíró Pálffy. Jelenleg utolsó helyen áll az egyetemi csapat, míg a Venus bajnokjelölt. Meglepetés mégis könnyen kicsuszhathat, hiszen otthonában játszik az „U”.

Arad: AMTE—Ripensia, bíró Ceureanu. A múlt héten barátságos mérkőzés keretében 7:0-ra verték a profik a munkás csapatot, amely azonban vasárnap már 2:0-ra győzte le a Kinizsi. Aradon remélik, hogy a formajavulás állandó és legalább ismét döntetlent hoznak ki.

mint az ősszel Timisoarán.

Timisoara: Kinizsi—Victoria. A lila-fehérek előbbre vannak az edzésekben, de a Victoriát eddig még soha nem sikerült legyőzniük. Legjobb eredményük a tavalyelőtti döntetlen-jük volt. A hazai pálya előnye azonban ezalkalommal valószínűleg győzelemre segíti őket.

Az egész ország sportközönsége lázas izgalommal figyeli az első forduló mérkőzéseinek eredményét. Vasárnap dől el ugyanis, hogy a jelenlegi élcsoportok megtartják-e vezető helyüket, vagy pedig ismét az őszi ingadozó forma és a hetenkénti meglepetések állnak elő.

Vasárnap majd eldől...

A helyzet egyébként a tavaszi kapunyítás előtt a következő:

1. CAO (NAC)	11	7	1	3	22:15	15
2. Venus	11	6	3	2	29:16	15
3. Ripensia	11	5	4	2	31:22	14
4. Gloria	11	6	1	4	26:22	13
5. AMTE	11	5	3	3	20:17	13
6. CFR	11	5	—	6	24:23	10
7. Crisana	11	4	2	5	23:21	10
8. Kinizsi	11	4	1	6	20:34	9
9. Juventus	11	3	3	5	18:19	9
10. Victoria	11	3	3	5	24:32	9
11. Unirea Tricolor	11	2	4	5	27:29	9
12. Universitatea	11	3	1	7	13:27	7

Kijelölték a Tour de Roumanie útszakaszát

Az idén 2100 km-es távon 15 nap alatt rendezik meg a nagyszabású nemzetközi kerékpárversenyt

Bucurestiből jelentik: Az ezévi úgynevezett „Románia-körúti kerékpárverseny”-nek kifrása jóval nagyobb feladatok elé állítják a versenyzőket, mint az előző két évben. A verseny távja ugyanis 2100 km. lesz, amelyet 15 nap alatt kell lefutniuk a kerékpárosoknak mindössze kétnapi pihenővel. A verseny programja egyébként a következő:

Augusztus 23: Bucuresti—Focsani 205 km.
 Augusztus 24: Focsani—Iasi 220 km.
 Augusztus 25: Iasi—Cernauti 215 km.
 Augusztus 26: Pihenőnap Cernautiban.
 Augusztus 27: Cernauti—Falticeni—Suceava—Campulung 145 km.

Augusztus 28: Campulung—Bistrita 120 kilométer.

Augusztus 29: Bistrita—Dej—Cluj 130 km.

Augusztus 30: Cluj—Oradea 150 km.

Augusztus 31: Oradea—Arad—Timisoara 170 km.

Szeptember 1: Pihenőnap Timisoaran.

Szeptember 2: Timisoara—Lugoj—Caransebes—T. Severin 225 km.

Szeptember 3: T. Severin—Craiova 110 km.

Szeptember 4: Craiova—Pitesti 128 km.

Szeptember 5: Pitesti—C. Lung—Brasov 140 km.

Szeptember 6: Brasov—Bucuresti 170 km.

Támogatást kér a KAC

Az ország egyik legrégebbi és legszebb sikerekkal dolgozó sportegyesülete, a cluji KAC, egyre nagyobb nehézségekkel küzd, mivel a gazdasági válság a sportban is erősen érezteti hatását s így a sportegyesület működése is mindinkább megbénul. A klub vasárnapi ülésén — az anyagi helyzet feljavítása érdekében — elhatározták, hogy széleskörű taggyűjtést indítanak. Románia egész magyarságához fordulnak s annak támogatásában remélnék. Nem ezeket, csak 20—30 leies havi tagsági díjat kérnek.

Ezt kéri a KAC az ország magyar társadalmától, amelynek nem lehet közömbös, hogy Románia magyarságának van-e, lesz-e megfelelő sportegyesülete, amelyben a magyar ifjak szakszerű kiképzésben részesülnek. A KAC szerves része a romániai magyarság kulturájának, amelynek támogatása tehát az egész ország magyar társadalmának nemcsak kötelessége, de saját érdeke is. Bizalommal és szeretettel nyújtja kezét a KAC a magyar társadalom felé, hisszük, hogy a szomorú gazdasági viszonyok ellenére is eredménye lesz az érdemes sportegyesület önzetlen mozgalmának.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Országos birkozó verseny Baia-Mare. Saját tud. A baia-marei Phönix CSB. sportegyesület rendezésében vasárnap nagyszabású birkozóverseny zajlott le a bányaváros színháztermében, amelyet zsufolásig megtöltött az érdeklődők hatalmas tömege. A verseny folyamán sajnálatos szerencsétlenség történt. A pehelysúly győztes jelöltje, a többszörös bajnok satumarei Abrudán, két győzelem után Gheorghescuval folytatott küzdelme közben karját törte s így a verseny további folyásában nem vehetett részt. Eredmények a következők: Pehelysúly: 1. Dusa (CFR Timisoara), 2. Gheorghescu. Könyvsúly: 1. Györkös (Phönix), 2. Wéber (Olimpia). Középsúly (A.) 1. Moldován (CFR Timisoara), 2. Orocsi (Olimpia). Középsúly (B.) 1. Kokos (CFR Timisoara), 2. Berindán (Phönix). Kisnehéz: 1. Onaca (Timisoara). Nehéz: 1. Susera (Timisoara), 2. Szücs (Baia-Mare, Muncitoresc.)

Vereséget szenvedett a magyar jégkorong-csapat. Berlinből jelentik: A magyar olimpiai jégkorong-csapat kedden este a Berliner Schlittschuh csapatával mérkőzött és meglepetésre 2:1 arányú vereséget szenvedett.

Blomquist a norvég korecsolya-bajnok. Helsinkiből jelentik: A norvég összetett gyorskorecsolyázó bajnokságot Blomquist nyerte meg 203.49 ponttal. 1500 m-en Vasenius győzött 2 perc 27.7 mp-el, a 10.000 m-es futásban Blomquist lett az első 18 p. 15.6 mp-el.

Főtisztelendő plébános urak figyelmébe!

Mielőtt a templomot, plébánia lakot építtetni, átalakítani, javítani vagy festeni akarnak forduljanak bizalommal hozzám. Költségvetést a helyszínen díjtalanul készítek, ajánlott levélbeni meghívásra saját költségemre megjelenek, távolságra való tekintet nélkül. Torony felszerelési, több nagyobb tartározást sikeresen végeztem.

Címem:
 BALINT DANIEL építő vállalkozó,
 Oradea, Str. Academiei 2.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 le, vastagabb betűvel 5 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le! (A) Álláskeresőknak 33 százalékos kedvezmény. Cím a kiadóban 10 le!

Lakás

Kiadó
 egy szoba, konyha, speiz, Oradea, Dimitrie Cantemir 55.

Kétszoba
 és mellékhelyiségből álló udvari lakás, mosókonyha használatával kiadó Oradea, Strada Take Jonescu 62.

Két szobás lakás
 május 1-re kiadó. Megtekinthető délelőtt 2 óráig Oradea, Strada Duca-u. 15.

Utcai
 szoba-konyhás lakás május elsejére kiadó. Strada D. Tichindeal No. 4. Oradea.

Kétszobás
 udvari lakás kiadó. Oradea, Str. Bratianu No. 14.

2 szobás, fürdőszobás
 lakás kiadó május elsejére Oradea, Str. Colnăceanu 17.

Különféle

Keresek
 május 1-re 1 szobás, konyhás lakást, esetleg magánházat. Címeket: „Pontos fizető, havi 5—600” jellegre a kiadó továbbit.

Aranyat,
 ezüstöt és brilliáns tárgyakat veszek bármilyen mennyiségben, k. p. Herbst ékszerárúháznál, Regele Ferdinand 3. Óra- és ékszerjavítások 1 évi jótállás mellett.

KRANE—IJJAS:

A véres csillag

(Regény)

Ára 110 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

A kiadóhivatal üzenetei

Mosoutzky H. Cálaraş. A küldött összeggel b. előfizetését 1936. III. 31-ig ismertük el.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén, Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.